

UPPSALA
UNIVERSITET

“Allting hör ihop, vi är inte isolerade öar”

- En kvalitativ studie om socialsekreterares och skolkuratorers
upplevelser av samverkan mellan myndigheterna

Författare: Maja Klang & Malin Helles

Handledare: Susanne Gustafsson

Examinator: Daniel Nilsson Ranta

Socionomprogrammet VT 2017

Kandidatuppsats i socialt arbete, 15 hp

Sammanfattning

Samverkan utgör en central del i arbetet kring barn och unga och det är viktigt att de som är i behov av stöd får hjälp i god tid, där har socialtjänst och skola en betydande roll. För att hjälpa barn och unga på bästa sätt är det viktigt att myndigheterna samverkar. Socialsekreterare och skolkuratorer tillhör två skilda myndigheter samtidigt som de arbetar gentemot liknande målgrupp. Eftersom de har skilda organisationstillhörigheter besitter professionerna delvis olika arbetssätt och synsätt samt förhåller sig till olika lagrum vilket kan skapa en svårighet i att samverka. Syftet med studien är att undersöka hur socialsekreterare på socialtjänstens ungdomsenheter och skolkuratorer på högstadieskolor upplever att samverkan fungerar mellan myndigheterna. Datainsamlingen har bestått av nio semistrukturerade intervjuer, varav fyra genomfördes med socialsekreterare och fem med skolkuratorer. Därefter har intervjuerna analyserats med hjälp av meningskoncentrering som analysmetod och den teoretiska utgångspunkten i studien har varit den nyinstitutionella organisationsteorin. Resultatet visar att socialsekreterare och skolkuratorer har både positiva och negativa upplevelser av samverkan där det finns flertal förbättringsområden. Studien belyser vilka främjande och hämmande faktorer som socialsekreterare och skolkuratorer upplever i samverkan. Resultatet belyser även hur sekretessen har en betydande roll för hur samverkan fungerar mellan myndigheterna. Den viktigaste slutsatsen för studien är att båda professionerna visar en vilja och ett intresse för att samverka samtidigt som de anser att samverkan behöver förbättras.

Nyckelord: Samverkan, skola, socialtjänst, nyinstitutionalism

Innehållsförteckning

1. INLEDNING	1
1.1 BAKGRUND	1
1.2 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR	2
1.3 BEGREPPSDEFINITION	2
1.4 DISPOSITION	3
2. TIDIGARE FORSKNING	4
2.1 LITTERATURSÖKNING	4
2.2 SAMVERKAN	4
2.3 FRÄMJANDE FAKTORER FÖR SAMVERKAN	6
2.4 HÄMMANDE FAKTORER FÖR SAMVERKAN	7
2.5 SEKRETESS I ARBETE MED BARN OCH UNGA	9
3. TEORI	11
3.1 NYINSTITUTIONALISMEN FRAMVÄXT	11
3.2 ORGANISATORISKA FÄLT, VERKSAMHETSOMÄNOR OCH INSTITUTIONELLA LOGIKER	12
3.3 DOMÄNANSPRÅK, DOMÄNKONFLIKT OCH DOMÄNKONSENSUS	12
4. METOD	14
4.1 METODVAL	14
4.2 FENOMENOLOGI	14
4.3 URVAL	15
4.4 DATAINSAMLINGSMETOD	16
4.5 ANALYSMETOD	17
4.6 RELIABILITET OCH VALIDITET	19
4.7 ETISKA ÖVERVÄGANDEN	20
5. RESULTAT OCH ANALYS	22
5.1 KUNSKAP OM VARANDRAS PROFESSIONER	22
5.1.1 Skilda synsätt	22
5.1.2 Förväntningar på varandras professioner	25
5.2 RELATIONER I SAMVERKAN	26
5.2.1 Relationen mellan professionerna	26
5.2.2 Relationen till ungdomen och vårdnadshavare	28
5.3 SEKRETESSENS ROLL I SAMVERKAN	31

5.3.1 Samtycke.....	31
5.3.2 Informationsutbyte.....	32
5.3.3 Ungdomens integritet.....	35
5.4 ARBETSSITUATION	37
5.4.1 Arbetsbelastning.....	37
5.4.2 Upplevelsen av att inget händer.....	39
5.4.3 Organisationsproblem	41
6. AVSLUTANDE DISKUSSION.....	44
6.1 SUMMERING AV RESULTAT	44
6.2 DISKUSSION AV RELATIONEN MELLAN RESULTAT OCH TIDIGARE FORSKNING	45
6.3 DISKUSSION AV RELATIONEN MELLAN ANALYS OCH TEORI	47
6.4 DISKUSSION AV RELATIONEN MELLAN RESULTAT OCH METOD.....	48
6.5 SLUTSATSER OCH PRAKTISKA IMPLIKATIONER	49
REFERENSLISTA	51
BILAGA 1	54
BILAGA 2	55
BILAGA 3	57

1. Inledning

1.1 Bakgrund

Socialtjänst och skola är myndigheter som dagligen möter barn och unga i behov av hjälp. Socialtjänstens arbete syftar till att hjälpa barn och unga som är i behov av stöd och insatser på grund av att de riskerar att fara illa, medan skolans uppgift är att stärka elevernas utveckling, lärande och välbefinnande. Socialtjänst och skola har således skilda arbetsuppgifter och förutsättningar samtidigt som de har en skyldighet att samarbeta för att hjälpa barn och unga. Denna skyldighet redovisas i 6 § Förvaltningslagen (1986:223) som tydliggör att varje myndighet ska lämna andra myndigheter hjälp inom ramen för den egna verksamheten. För att kunna uppnå positiva och snabba resultat krävs därmed en strukturerad samverkan mellan de olika myndigheterna (Socialstyrelsen, 2013).

Under hösten 2016 genomförde vi vår verksamhetsförlagda utbildning på en ungdomsenhet hos socialtjänsten och hos en skolkurator på en högstadieskola. Där uppmärksammade vi att dessa myndigheter har en kontinuerlig kontakt med varandra och att samverkan utgör en stor del av deras arbete, samtidigt som myndigheterna har skilda arbetssätt och ramverk som skiljer dem åt. Samverkan är viktig för både myndigheterna men även för ungdomen som arbetet kretsar kring. Med en fungerande samverkan upplevde vi att arbetet kring ungdomen förenklades och att det var större chans att utfallet blev positivt samtidigt som antalet konflikter minskade. Vi uppmärksammade dock att det fanns olika faktorer som påverkade deras möjlighet till att samverka där bland annat tid och arbetsbelastning påverkade utfallet av samverkansprocessen. Även sekretessen var en faktor som diskuterades i koppling till samverkan då den ansågs vara komplex. Komplexiteten med Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) uppfattades ligga i att myndigheterna kunde uppleva svårigheter i att utbyta information mellan varandra. Detta då en myndighet inte får lämna ut uppgifter till en annan myndighet om dessa uppgifter är sekretessbelagda. Detta kan tänkas försvåra möjligheten till myndigheternas samverkan eftersom den till stor del bygger på kommunikation och utbyte av information kring ungdomen de arbetar med. Dock är sekretessen inte enbart ett hinder utan den är även betydelsefull i deras arbete eftersom den skyddar ungdomen som de samverkar kring. Detta genom att sekretessen kan hindra myndigheterna att utbyta känsliga uppgifter kring ungdomen om det finns en risk att ungdomen eller dess närstående kan ta skada av att uppgifterna delas mellan myndigheterna (Socialstyrelsen, 2013).

Vidare belyser även tidigare forskning att samverkan utgör en stor del av myndigheternas arbete och att det upplevs som en viktig del. Dock visar det sig i många fall att det är mer krävande än förväntat och svårare att genomföra i praktiken än i teorin (Blomqvist, 2012; Germundsson, 2011). Trots att det finns bestämmelser om att myndigheterna ska samverka är en fungerande samverkan inte en självklarhet då deras skilda organisationstillhörigheter, arbetssätt och ramverk kan tänkas påverka möjligheterna för samverkan. Med andra ord är det de professionella inom myndigheterna som behöver anpassa sig till dessa förhållanden och därmed är det betydelsefullt att undersöka hur samverkan egentligen upplevs i praktiken.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur socialsekreterare på socialtjänstens ungdomsenheter och skolkuratorer på högstadieskolor upplever att samverkan fungerar mellan myndigheterna.

Frågeställningarna som behandlas i studien är följande:

- Hur beskriver socialsekreterare och skolkuratorer samverkan mellan deras respektive myndigheter?
- Vilka främjande och hämmande faktorer kan identifieras av socialsekreterare och skolkuratorer i deras samverkan med varandra?
- Vilken betydelse har Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) för myndigheternas samverkan?

1.3 Begreppsdefinition

Nedan presenteras vår definition av några av de begrepp som kommer att användas i studien:

Ungdomar - Personer mellan 12–15 år.

Samverkan/Samarbete - När två personer och/eller myndigheter arbetar med varandra kring ett gemensamt mål.

Ungdomsenhet - Enhet på socialtjänsten som arbetar med att utreda anmälningar och ansökningar kring barn och unga. Syftet är att skydda barn och unga från att fara illa och erbjuda hjälp och stöd i olika former.

1.4 Disposition

Här följer en kortfattad presentation av uppsatsens disposition:

I kapitel 2 “Tidigare forskning” presenteras den forskning som finns publicerad inom forskningsämnet och som har legat till grund för denna studie.

I kapitel 3 “Teori” redogörs studiens teoretiska referensram.

I kapitel 4 “Metod” beskrivs studiens val av metod, forskningsansats, urval, datainsamling samt analysmetod. Avslutningsvis förs en diskussion kring reliabilitet och validitet samt etiska överväganden.

I kapitel 5 “Resultat och analys” presenteras studiens resultat och analys utifrån det insamlade datamaterialet.

I kapitel 6 “Avslutande diskussion” sammanfattas resultat och analys och diskuteras i relation till tidigare forskning, metod och teori. Slutligen redovisas slutsatser och praktiska implikationer för socialt arbete.

2. Tidigare forskning

I detta kapitel presenteras den tidigare forskning som gjorts inom det aktuella ämnet. Inledningsvis presenteras den litteratursökning som redogör hur vi gått tillväga för att införskaffa den forskning som har legat till grund för denna studie. Vidare presenteras samverkan mellan myndigheter utifrån den tidigare forskning som finns publicerad inom området. I det tredje och det fjärde avsnittet redogörs faktorer som har en främjande och hämmande effekt på samverkan. I det sista avsnittet behandlas sekretess i relation till arbete med barn och unga vilket avslutas med en sammanfattning av den tidigare forskning som har presenterats i detta kapitel.

2.1 Litteratursökning

För att få en inblick i forskningsämnet har vi sökt efter relevant tidigare forskning inom området. Detta har vi gjort genom att söka i Uppsala Universitetsbiblioteks databas, Digitala vetenskapliga arkivet, ProQuest, Google Scholar samt Libris databas. Nyckelorden för sökningarna har varit: Samverkan, skola, skolkurator, socialtjänst, interorganisatorisk samverkan, socialsekreterare och sekretess. För att hitta internationella referenser har sökorden varit: collaboration, interprofessional collaboration, school, social work, social worker, counselor, social services och confidentiality. Vi har valt att avgränsa oss till forskning som är publicerad under 2000-talet då vi vill ha aktuell forskning som grund till denna studie. All tidigare forskning som vi presenterar i avsnittet nedan är peer-reviewed vilket innebär att dessa studier har blivit granskade av ämnesexperter inom forskningsfältet.

2.2 Samverkan

Samverkan inom och mellan myndigheter är komplicerat och det kan vara svårt att uppnå samverkan där alla inblandade parter är nöjda. Trots detta finns det en tilltro på att myndigheter kan uppnå lyckade resultat genom att samverka (Blomqvist, 2012). Maria Hjortsjö (2006) har skrivit en avhandling där hon belyser att samverkan är viktigt och nödvändigt inom det sociala arbetet, både för de professionella och för klienterna. Detta då samverkan mellan professionerna förenklar arbetet kring klienten samtidigt som det förhindrar att denne inte får den hjälp som behövs. I sin avhandling undersöker Hjortsjö samarbetet mellan personal som har skilda organisationstillhörigheter i en samlokaliserad verksamhet. Tanken med samarbetet är att det ska vara effektivt, både för de parter som ska

samarbeta men även för dem som samarbetet kretsar kring. Hjortsjö menar att intresset för samverkan är stort och att det leder till att skilda professioner kommer varandra närmare i deras gemensamma arbete.

Socialtjänst och skola är myndigheter som vanligtvis samverkar med varandra. Både Stefan Wiklund (2006) och Johan Glad (2006) har gjort varsin studie där de undersökt vilka myndigheter socialtjänsten vanligtvis samarbetar med och resultatet visade att socialtjänsten för det mesta samverkar med skolpersonal i ärenden gällande barn och unga. Wiklund (2006) betonar att samverkan är vanligt i arbetet med barn och unga samt att det är ett viktigt verktyg för att kunna hjälpa dem som är i behov av stöd eller insatser. Ett nära samarbete mellan myndigheter som arbetar med barn och unga är därmed viktigt för att tidigt kunna identifiera de som far illa eller riskerar att fara illa. Glad (2006) menar att samverkan är nödvändigt i arbetet eftersom det är fördelaktigt för den unge att de professionella skapar en helhetsbild kring denne i deras samverkan. Laura R. Bronstein (2002) skriver i sin artikel om samverkan mellan olika myndigheter inom barnomsorgen och sjukvården. Hon nämner att myndigheter är beroende av att samarbeta med varandra då det är omöjligt att effektivt hjälpa klienter utan att samarbeta med andra myndigheter. Även om inte lärares upplevelser utgör studiens huvudspår har Bronsteins resultat något att bidra med. Hon hävdar att lärare kan uppleva svårigheter i sitt undervisande om de inte får hjälp av socialtjänsten med barn som har problem i skolan.

Ytterligare en studie om samverkan har gjorts av Anette Bolin (2011) och i hennes avhandling presenterar hon hur lärare i en resursskola och socialarbetare samarbetar. Bolin beskriver att skolpersonalens och socialarbetares samarbete utgörs av den kontext de arbetar i. I denna kontext menar hon att professionerna har utvecklat ett samarbete där de har ett gemensamt mål, däremot kan det uppstå olika uppfattningar vad för typ av målsättningar skolpersonal och socialarbetare vill uppnå. Dessa olika uppfattningar kan uppstå genom att de arbetar utifrån skilda förhållningssätt och kan tolka elevens behov på olika sätt.

Till vår studie har det varit problematiskt att hitta tidigare forskning som behandlar specifikt skolkuratorers och socialsekreterares samverkan med varandra, vilket visar att det finns begränsad forskning kring dessa professioners samverkan med varandra. När skola är inkluderad i tidigare studier behandlar forskningen vanligtvis lärare eller andra professioner

inom skolan. Sammantaget berör en större del av den publicerade forskningen inom ämnet samverkan mellan socialtjänst och andra instanser. Trots att tidigare forskning inte berör samma urval som vår studie behandlar den ändå samverkan mellan myndigheter i socialt arbete, liksom skola och socialtjänst i denna studie. Därmed anser vi att det finns viktig kunskap att ta fasta på och att samverkansprocessen till viss del kan vara liknande oavsett vilka myndigheter som samverkar med varandra.

2.3 Främjande faktorer för samverkan

Det finns ett flertal faktorer som kan påverka samverkan mellan myndigheter. Camilla Blomqvist (2012) har gjort en studie om samarbete mellan barn- och ungdomspsykiatri, socialtjänst, skola och familj där hon bland annat redogör för faktorer som möjliggör interorganisatorisk samverkan. Blomqvist nämner att faktorer som främjar samverkan är goda relationer mellan de professionella, ledningens styrning och tydlig ansvarsfördelning kring professionernas uppdrag. Nadia Farmakopoulou (2002) har genomfört en studie i Skottland där syftet var att undersöka samverkan mellan skola och socialarbetare. Även hon har tagit fasta på vad som är viktigt för att uppnå god samverkan mellan myndigheterna. Hon menar att myndigheterna, både separat men även tillsammans, noggrant och systematiskt behöver utveckla och reflektera över verksamheterna för att åstadkomma god samverkan.

Elisabeth Hesjedal, Hilde Hetland och Anette Christine Iversen (2013) skriver liksom författarna ovan om främjande faktorer i samverkan. I deras studie kring interprofessionell samverkan mellan lärare och socialsekreterare lyfter de fram att professionellas engagemang och inställning till samverkan har en stor påverkan på hur det praktiskt fungerar. När de professionella samverkade med varandra utifrån en positiv inställning och entusiasm bidrog det till en bättre miljö att samverka i. Resultatet visade att de professionella ansåg att attityden och engagemanget till barnen även hade en påverkan på de parter som var inblandade i samverkansprocessen. Utöver attityd till barnen och samverkan var det även viktigt för dem professionella att alla inblandade hade inställningen att alla är lika viktiga i arbetet, oavsett profession. Huvudfokus i samverkan skulle inte vara på hierarkin bland professionerna utan på barnen och deras situationer, detta bidrog sedan till att stärka arbetet mellan professionerna. Denna inställning skapade en trevlig atmosfär och bidrog till en öppenhet i diskussioner kring tunga ämnen och svåra beslut.

Även Bolin (2011) redogör för främjande faktorer och menar att det är viktigt att lärare och socialarbetare tydliggör professionernas ansvarsområden i samarbetet då det förenklar deras arbete samt förtydligar professionernas skiftande arbetsuppgifter. Skolpersonal och socialarbetare är beroende av varandra och en viktig beståndsdel i samarbetet blir därmed en kontinuerlig kontakt med varandra, planerade möten och tydlig arbetsfördelning.

Vidare har Jo Rose (2011) gjort en studie i England kring samverkan där hon nämner gemensamma målsättningar som en viktig del i professionernas samverkan med varandra, detta eftersom det förenklade möjligheterna i att hjälpa klienten på bästa sätt. Hennes studie utgår från olika professioners åsikter kring samverkan där alla arbetar i olika team kring barn och unga. Fokus i studien var kring dilemman om roll, identitet, kontroll och vad de ansåg kan stärka samt försvåra samverkan. Resultatet visade att det som kan lösa svårigheter i samverkan och istället stärka den var gemensamma mål och riktlinjer. Detta innebär att alla professionella behöver engagera sig i samverkansprocessen för att uppnå gemensamma mål och att det var viktigt att diskutera vad det gemensamma målet innebär. Problemlösning ansågs ske bäst genom att arbeta utifrån en kollektiv utgångspunkt trots att de var flertal olika professioner med skilda kunskaper.

2.4 Hämmande faktorer för samverkan

Samverkan inom och mellan olika myndigheter beskrivs i ett flertal tidigare studier som problematiskt för de professionella (Blomqvist, 2012; Hjortsjö, 2006 & Germundsson, 2011). Svårigheter i samverkan kan uppstå när de professionella arbetar tillsammans kring ett ärende samt vid diskussioner kring ansvarsfördelning av arbetsuppgifter (Blomqvist, 2012). Per Germundsson (2011) utvecklar detta resonemang i sin studie om professionella inom skola och socialtjänst och deras arbete kring barn som far illa. Han beskriver hur skillnaden i skolans och socialtjänstens arbetssätt bidrar till svårigheter i samverkan mellan dessa myndigheter. Detta då de bedriver olika typer av verksamheter och är bundna till riksdagen och regeringens bestämmelser samt den lagstiftning som råder.

Susanna Johansson (2011) har skrivit en artikel om myndigheters samverkan i barnahus där hon undersöker interorganisatoriska samverkansprocesser mellan socialtjänst, polis, åklagare och hälso- och sjukvård. I barnahus samverkar dessa professioner kring barn och unga under 18 år där det finns misstanke om att de har blivit utsatta för brott. Johanssons artikel visar på

svårigheter i samverkan mellan professionerna och hur deras skilda institutionella logiker försvårar samverkansprocessen för alla inblandade parter och hur det kan leda till konflikter mellan de professionella. Med institutionella logiker menas de kulturella, symboliska och materiella ramar som styr organisationernas agerande och som kan skilja sig åt mellan verksamheterna, exempelvis lagrum och målsättningar. Johansson skriver att idén om samverkan i barnahus utgörs av att samverkan ska bidra till ökad kvalitet och ett bredare perspektiv i utredningar. Dock visar hennes artikel i många fall på motsatsen då vissa logiker vunnit tolkningsföreträde och gått före dem andra logikerna i samverkansprocessen. Detta kunde i många fall leda till dilemman och stridigheter mellan professionerna. Johansson menar att det fanns spänningsförhållanden mellan professionerna på grund av dem skilda logikerna, vilket gjorde samverkansprocessen komplicerad. Med detta menas att polis och åklagare utgår från en straffrättslig logik medan socialtjänst utgår från en behandlingsinriktad logik. I artikeln belyser Johansson vikten av att uppmärksamma denna samverkansprocess, de roller som de professionella intar i samverkan samt de institutionella förändringar som denna samverkan leder till.

Eeva Timonen-Kallio, Juha Hämäläinen och Eila Laukkanen (2016) har genomfört en studie i Finland där de redogör för erfarenheter och upplevelser av samverkan mellan professionella inom socialt arbete och professionella som arbetar med psykisk ohälsa bland barn och unga. Resultatet visar att hämmande faktorer i samverkansprocessen beror på skillnader i status, normer och språk samt de professionellas intressen. Studien visar att de professionella har orealistiska förväntningar på varandra vilket kan påverka samverkan negativt eftersom de då har svårt att förstå varandra professioner. Resultatet visar att de professionella, på grund av hög arbetsbelastning och tidsbrist, inte har möjlighet att samverka i den grad som kan tänkas behövas. Även bristen på tydliga riktlinjer och struktur nämns som faktorer som påverkar samarbetet eftersom det kan leda till konflikter mellan myndigheterna. Farmakopoulou (2002) diskuterar de hämmande faktorer som skola och socialtjänst upplever i samverkan med varandra. Faktorer som de professionella ansåg hämma samverkan mellan myndigheterna var strukturella skillnader, bristen på gemensam utbildning och bristen på resurser. Farmakopoulou poängterar att samarbete mellan myndigheter är svårt att utföra effektivt men att det inte är omöjligt att uppnå.

Något som dock är viktigt att belysa är att det som upplevs som främjande och hämmande faktorer i samverkan kan skilja sig åt mellan olika verksamheter. Om en specifik myndighet anser att samverkan fungerar bra med andra myndigheter behöver det inte vara ömsesidigt. En faktor som kan möjliggöra samverkan för en part kan således missgynna för en annan (Blomqvist, 2012).

2.5 Sekretess i arbete med barn och unga

Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) nämns vanligen som en hämmande faktor i studier om samverkan mellan myndigheter. Dock finns det begränsad forskning kring vilken konkret påverkan lagstiftningen har på samverkansprocessen samt sekretessens positiva roll i samverkan mellan myndigheter. Det finns viss internationell forskning kring sekretess dock kan det vara svårt att applicera dessa studier på samverkan mellan skola och socialtjänst i Sverige då lagstiftningen skiljer sig åt. Likväl finns det andra aspekter i den internationella forskningen som är möjliga att tillämpa på samverkan mellan myndigheter i Sverige.

Blomqvist (2012) nämner att de professionella som deltog i studien upplevde Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) som en faktor som påverkar samverkan mellan myndigheterna. Blomqvist menar att samtidigt som sekretess är en viktig del i arbetet upplever de professionella inom skola och socialtjänst att sekretessen är omfattande och svår, samt något som de anser sig ha en begränsad kunskap om. Blomqvist menar att denna kunskapsbrist kan resultera i en försiktighet i ärenden rörande sekretess. Även Catharina Widmark, Christer Sandahl, Katarina Piuva och David Bergman (2011) skriver att sekretessen kan upplevas som svår i samverkan mellan myndigheter. Deras studie undersöker vilka upplevelser de professionella inom skola, socialtjänst och sjukvård har kring samverkan i deras arbete med barn och unga. De professionella har en otydlig bild av sekretessreglerna och hur de ska hanteras, vilket leder till att de används och tolkas på olika sätt inom myndigheterna. Det framgår även att de professionella i den tidigare nämnda studien av Timonen-Kallio, Hämäläinen och Laukkanens (2016) upplever sekretessen som något problematiskt. De menar att det finns en oklarhet kring hur sekretessen ska tillämpas samt hur det kan sättas i relation till samverkan med andra professioner.

Även Nick Frost, Mark Robinson och Angela Anning (2005) har gjort en studie i England där de belyser att sekretess är en faktor som påverkar samverkan mellan professioner. Deras

studie undersöker hur multiprofessionella team arbetar, kommunicerar och lär sig tillsammans i deras arbete med barn och familjer. Detta med störst fokus på socialarbetares upplevelser av att arbeta med andra professioner. Resultatet visade att den skilda tolkningen av sekretessen kunde leda till konflikter mellan dem professionella inom myndigheterna och att det fanns en brist på tydliga riktlinjer gällande sekretess och utbyte av information.

Sammanfattningsvis visar tidigare forskning att det finns flertal faktorer som påverkar myndigheters samverkan och att dessa faktorer i somliga fall kan leda till att samverkan blir komplicerad för de inblandade. Samverkan anses vara en viktig del i de professionellas arbete då de är beroende av att samverka med varandra för att kunna hjälpa klienter på bästa sätt. Tidigare forskning visar att de professionella måste arbeta systematiskt och reflektera över deras verksamheter för att kunna uppnå en god samverkan. En god samverkan gynnar både de professionella men även klienterna de samverkar kring. De professionellas inställning till samverkan framställs som betydelsefull eftersom det påverkar arbetsklimatet och i sin tur deras samverkan. Vidare visar forskningen att sekretessen ofta upplevs som omfattande eftersom det kan vara otydligt hur den ska tillämpas och sättas i relation till samverkan med andra professioner. Avslutningsvis belyser forskningen att samverkan mellan myndigheterna i stor grad påverkas av att de professionella tillhör olika verksamheter och styrs av olika bestämmelser och lagstiftning.

3. Teori

Detta kapitel kommer behandla den nyinstitutionella organisationsteorin och dess framväxt, samt viktiga begrepp inom teorin som: *organisatoriska fält*, *verksamhetsdomän*, *institutionella logiker*, *domänanspråk*, *domänkonflikt* och *domänkonsensus*. Nyinstitutionalismen och dess begrepp kommer tillämpas i studien för att få en förståelse för socialsekreterares och skolkuratorers interaktion med varandra och deras samverkansprocess.

3.1 Nyinstitutionalismen framväxt

Nyinstitutionalismen uppkom som en kritisk reaktion gentemot det tidigare synsättet på organisationer. Innan nyinstitutionalismen såg man på organisationer som i grunden rationella och målinriktade sociala strukturer. I och med nyinstitutionalismen förändrades detta och istället adderades ett ömsesidigt socialt och kulturellt beroende mellan organisationer och dess omgivning. Med detta menas att man började ifrågasätta uppfattningen av att omgivningen gynnade dessa rationella och målinriktade verksamheter (Johansson, 2006:17).

Startpunkten för nyinstitutionalismen anses vara 1977 då John Meyer och Brian Rowan publicerade sin artikel *Institutionalized Organizations: Formal structure as Myth and Ceremony*. De beskrev institutionaliseringen som en social process, genom vilka människor får en gemensam uppfattning av den sociala verkligheten. Denna artikel introducerade ett nytt synsätt på förhållandet mellan organisationer och dess omgivning, då de menade att organisationerna följer gemensamma mönster och påverkas av dess omgivning. Meyer och Brians synsätt utvecklades genom åren och 1983 skrev Paul Dimaggio och Walter Powell en betydande artikel där de utvecklade sättet att se på organisationers omgivningar. I och med denna artikel förflyttades fokus från enskilda organisationer till organisationer som ingår i ett och samma fält, samt dess påverkan på sig själva och varandra. Istället för att fokusera på vad som skiljer organisationer från varandra ville Dimaggio och Powell studera likheter mellan organisationer och deras gemensamma fält. Deras artikel har sedan visat sig haft en betydande roll i den fortsatta teorins utveckling, framförallt på synsättet på organisationer som en helhet (Johansson, 2006:20).

3.2 Organisatoriska fält, verksamhetsdomäner och institutionella logiker

Nyinstitutionalismen studerar organisatoriska fält, vilket är ett verksamhetsområde där organisationer med liknande mål och arbetsområden interagerar. I dessa fält möts professionerna för att samverka och de organisationer som verkar inom liknande områden tenderar att över tid anta allt mer liknande form och innehåll (Johansson, 2006:21). I denna studie gör vi antagandet att socialtjänst och skola är två organisationer som ingår i samma organisatoriska fält, då båda professionerna arbetar med barn och unga. Enligt Roine Johansson och Ove Grape (2006:204) brukar studier i socialt arbete som tillämpar nyinstitutionalismen ha ett fokus på interaktionen och samspelet inom det organisatoriska fältet.

Inom ett organisatoriskt fält finns det vanligtvis flera olika verksamhetsdomäner. En verksamhetsdomän är ett konkret verksamhetsområde där professionerna samarbetar med varandra. En verksamhetsdomän kan utgöras av en specifik arbetsuppgift eller ett begränsat område som finns inom det organisatoriska fältet. Inom en verksamhetsdomän kan ett flertal aktörer från olika professioner vara verksamma, exempelvis socialsekreterare och skolkuratorer. De professionella inom dessa verksamhetsdomäner har olika förutsättningar, mål och logiker samtidigt som de behöver samverka (Grape, 2006:53).

Organisationer kan ingå i samma organisatoriska fält men arbeta utifrån skilda institutionella logiker. Med institutionella logiker menas de kulturella, symboliska och materiella ramar som styr organisationernas agerande, både inom den egna organisationen och med andra organisationer. Logikerna markerar även vad en organisation bör göra eller vad som inte kan ifrågasättas av andra inom verksamhetsområdet. Med andra ord styrs organisationerna av sina logiker och har då exempelvis lagar och målsättningar som de behöver följa i deras arbeten (Grape, 2006:51). Begreppet institutionella logiker tydliggör att organisationer utgår från olika förutsättningar, ramverk och arbetssätt när de möts för att samverka.

3.3 Domänanspråk, domänkonflikt och domänkonsensus

De professionella som verkar inom en verksamhetsdomän kan ha skilda domänanspråk. Detta innebär att professionerna gör anspråk på en arbetsuppgift i verksamhetsdomänen som de anser sig vara mest lämpade att utföra. Vad professionerna gör domänanspråk på grundar sig i deras institutionella logiker, professionerna domineras av olika logiker som styr deras arbete

och deras kunskapsområde. De gör med andra ord anspråk på den arbetsuppgift i verksamhetsdomänen som de har anser sig ha mest kunskap kring (Grape, 2006:70). Om professionerna gör likartade domänanspråk och har en otydlig ansvarsfördelning i verksamhetsdomänen kan det leda till konflikter och svårigheter i samverkansprocessen, vilket Grape (2006:55) kallar för domänkonflikt. Domänkonflikt kan uppstå av att organisationerna har olika synsätt på deras arbetsområde och olika sätt att kommunicera med varandra (Grape, 2006:60). Om samverkan fungerar bra mellan dessa aktörer utgörs verksamheterna av en hög grad domänkonsensus. Detta kan uppnås om professionerna har en samsyn kring målsättningar och en tydlig arbetsfördelning i domänen (Grape, 2006:70). Domänkonflikt och domänkonsensus kan således användas för att belysa huruvida samverkansprocessen mellan två professioner anses vara framgångsrik eller inte. Dessa begrepp kan användas för att få en djupare förståelse för hur socialsekreterare och skolkuratorer upplever samverkan mellan myndigheterna.

4. Metod

Detta kapitel redogör för den metod som legat till grund för studien. Inledningsvis motiveras och beskrivs studiens metodval och därefter presenteras studiens vetenskapsteoretiska ansats, urval, datainsamlingsmetod samt analysmetod. Avslutningsvis följer en diskussion kring reliabilitet och validitet samt de etiska dilemman som genomsyrat hela forskningsprocessen.

4.1 Metodval

Denna studie har ett kvalitativt arbetssätt vilket ger en ingående förståelse för individens upplevelser och erfarenheter. Kvalitativ metod ger en möjlighet att fånga den levda erfarenheten hos individen och ger forskaren möjlighet att ta del av dennes egna uppfattningar kring ämnet. Deborah K. Padgett (2008:15) skriver att ett kvalitativt arbetssätt är lämpligt att använda i studier där man ämnar undersöka ett känsligt ämne med ett emotionellt djup. Hon utvecklar detta genom att skriva att socialsekreterare och andra professioner som arbetar med människor dagligen möter individer i kris och ställs inför dilemman som kräver empati. Vidare betonar Padgett att de professionellas upplevelser och erfarenheter kan tillföra mycket till forskningen inom socialt arbete. Hon menar att det kan vara nästintill olämpligt att använda sig av kvantitativ metod i dessa fall eftersom det är mer fördelaktigt att använda kvalitativ metod för att undersöka dessa fenomen.

Det Padgett skriver är giltigt även för vår studie vars avsikt är att undersöka upplevelser bland socialsekreterare och skolkuratorer, vilket är professioner inom socialt arbete som arbetar med människor. Den kvalitativa metoden lämpar sig därför väl i denna studie eftersom vi vill fånga informanternas egna upplevelser av samverkan med varandra.

4.2 Fenomenologi

Inom kvalitativ metod brukar en fenomenologisk ansats användas för att undersöka sociala fenomen och försöka förstå världen utifrån hur individer själva ser den (Kvale & Brinkmann, 2014:44). Fenomenologin handlar om att beskriva individens livsvärld och intresserar sig för dennes personliga tolkning av verkligheten, i det fenomenologiska perspektivet är det således individens livsvärld som är i fokus (Kvale & Brinkmann, 2014:54). Begreppet livsvärld är "världen som den påträffas i vardagslivet och upplevs direkt och omedelbart oberoende av och före förklaringar" (Kvale & Brinkmann, 2014:46). Livsvärlden skapas i och genom

medvetandet och omvärlden, vilket är ständigt relaterade till varandra och hör ihop utifrån ett fenomenologiskt perspektiv (Howell, 2013:56). Den levda erfarenheten, individens livsvärld, skapas även genom omvärldens påverkan. Individens subjektiva medvetande har en koppling till den objektiva omvärlden då dennes erfarenhet skapas genom ständig interaktion med omvärlden (Howell, 2013:70).

I en fenomenologisk ansats ges informanten ett stort utrymme eftersom det är dennes egna tolkningar av världen som utgör det studerade fenomenet. Fenomenologin har fokus på individens livsvärld och således blir upplevelser viktiga att avtäckas. Detta är av betydelse i denna studie då vi ämnar undersöka socialsekreterares och skolkuratorers egna upplevelser av samverkan. En fenomenologisk ansats bidrar därmed till att socialsekreterarnas och skolkuratorernas subjektiva upplevelser hamnar i fokus.

4.3 Urval

Informanterna som deltog i studien var fyra yrkesverksamma socialsekreterare som arbetar på socialtjänstens ungdomsenheter och fem yrkesverksamma skolkuratorer som arbetar på högstadieskolor i ett län i Mellansverige. Målet var att intervjua fem socialsekreterare men på grund av deras tidsbrist var detta inte möjligt, dock upplever vi att det inte har påverkat resultatet då de nio genomförda intervjuerna har påvisat en mättnad i datamaterialet. Denna mättnad visade sig genom att informanterna talade om liknande upplevelser i intervjuerna och att vi uppmärksammade återkommande svarsmönster. Vi valde att intervjua två olika professioner då det bidrog med flera perspektiv på det studerade fenomenet. Även om syftet inte var att undersöka skillnaderna mellan dessa professioners upplevelser anser vi att det är viktigt att belysa flera perspektiv på samverkan eftersom den innefattar flera parter.

Vi valde även att avgränsa vårt urval genom att inrikta oss på socialtjänstens ungdomsenheter istället för att inkludera övriga enheter på socialtjänsten som arbetar med barn och unga och har kontakt med skolan. Vidare valde vi att avgränsa urvalet av informanter från skolor genom att först avgränsa oss till professionen skolkurator och sedan även till skolkuratorer som arbetar med högstadieelever. Genom att vi avgränsade urvalet behövdes inte lika många informanter för att mättnad skulle uppnås i datamaterialet. Vi har inte haft några specifika krav på våra informanter kring faktorer som ålder, kön och arbetserfarenhet, detta då vi vill ha en variation i urvalet av informanter. Denna variation visar sig genom att informanterna

som deltagit i studien är mellan tjugo och sextiofem år och att deras arbetserfarenheter varierar mellan några månader till cirka tjugo år. Informanterna som har deltagit i studien kommer i uppsatsens resultat- och analyskapitel att benämnas likt följande:

Socialsekreterare 1	Skolkurator 1
Socialsekreterare 2	Skolkurator 2
Socialsekreterare 3	Skolkurator 3
Socialsekreterare 4	Skolkurator 4
	Skolkurator 5

Valet av informanter baserades utifrån ett målinriktat urval vilket innebär att vi har utgått från att studiens frågeställningar ska kunna besvaras. Det ska således finnas ett samband mellan urvalet och det studien ämnar undersöka (Bryman, 2011:434). Vi anser att socialsekreterare och skolkuratorer är ett lämpligt urval för studien då de genom sitt dagliga arbete med ungdomar behöver samverka för att bistå ungdomar med hjälp och stöd. Det har med andra ord erfarenhet av att samverka med varandra.

För att få tillgång till informanterna kontaktade vi enhetschefer på socialtjänsten och rektorer på högstadieskolor för att få ett godkännande att kontakta socialsekreterare och skolkuratorer inom deras verksamheter. Detta gjordes via mejl och innehöll en förfrågan om deltagande i vår studie och information om studien och dess syfte (se bilaga 1). Efter deras godkännande kontaktade vi enskilda socialsekreterare och skolkuratorer med ytterligare en förfrågan om deltagande. De som var intresserade av att delta fick sedan liknande information som enhetscheferna och rektorerna där de informerades om studien och den kommande intervjun. Eftersom vi inte hade en specifik person inom verksamheterna som hjälpte oss att hitta våra informanter var detta en omfattande urvalsprocedur där vi först kontaktade flertal enhetschefer och rektorer för att sedan själva kontakta varje enskild informant.

4.4 Datainsamlingsmetod

Nio semistrukturerade intervjuer genomfördes med socialsekreterare inom socialtjänstens ungdomsenheter och skolkuratorer vid högstadieskolor. Till vår hjälp användes en semistrukturerad tematisk intervjuguide, vilket inkluderade följande fyra teman: samverkan, dess främjande samt hämmande faktorer och sekretess (se bilaga 2). Intervjuerna inleddes med en övergripande presentation av studiens upplägg i stort för att sedan övergå till frågor

beträffande de olika temana. Alla teman berördes under respektive intervju, men ordningsföljden kunde variera. Intervjuerna genomfördes i april 2017 samt pågick mellan 30–50 minuter.

Det är viktigt att intervjuaren visar intresse och är uppmärksam på vad informanten säger samtidigt som frågorna ska få informanten att känna sig motiverad till att dela med sig av sina upplevelser (Kvale & Brinkmann, 2014:170). Genom att använda semistrukturerade frågor kunde vi ha förutbestämde teman för det vi ämnade undersöka samtidigt som det gav oss möjligheten att ställa följdfrågor på det informanterna uttryckte. Följdfrågorna, som kunde variera mellan intervjuerna, bidrog till en djupare insikt i det informanten uttryckte samt gav en ökad förståelse för informanternas egna upplevelser, känslor och erfarenheter av samverkan. Den kvalitativa forskningsintervjun syftar till att försöka förstå världen från informanternas perspektiv och få en inblick i deras levda värld (Kvale & Brinkmann, 2014:14). Detta har varit en viktig del under datainsamlingen då denna studie ämnar undersöka socialsekreterare och skolkuratorers subjektiva upplevelser av det studerade fenomenet. Efter att intervjuerna var genomförda transkriberades de ordagrant för att därefter ligga till grund för analysen.

4.5 Analysmetod

Det insamlade materialet från intervjuerna har analyserats med hjälp av *meningskoncentrering* som analysmetod. Meningskoncentreringen innebär att forskaren kodar intervjuerna där informanternas uttalanden kortas ned till kärnfulla meningar. Vi har använt oss utav Giorgis meningskoncentrering, vilket baseras på en fenomenologisk ansats (Giorgis, 1975 I: Kvale & Brinkmann, 2014:246). Denna analysmetod bygger på fem steg:

1. Läs materialet

Det första steget i analysmetoden innebär att forskaren läser det insamlade datamaterial med syfte att få en helhetsbild. För att få en överblick av de transkriberade intervjuerna läste vi det insamlade materialet ett flertal gånger. Vi var noggranna med att reflektera över våra egna erfarenheter och förförståelse i relation till datamaterialet med syfte att uppmärksamma hur det kan påverka vår tolkning av informanternas upplevelser.

2. Urskilja meningsenheter

I det andra steget ska meningsenheter urskiljas ur datamaterialet vilket innebär att det centrala i informanternas berättelser sammanställs i korta meningar. Efter att vi läste materialet urskilde vi det centrala från intervjuerna och konstruerade därefter meningsenheter.

3. Sammanställa meningsenheter

I det tredje steget sammanställs alla meningsenheter för att hitta gemensamma teman. Detta ska göras utan en teoretisk vinkel eller egna åsikter, det är informantens formuleringar som analyseras och blir till teman. Efter att vi urskilt meningsenheterna granskade vi särskilt de ämnen som var vanligt förekommande. Dessa ämnen blev sedan till fyra teman, vilka utgör rubriker i studiens resultat- och analyskapitel. I relation till varje tema identifierades även flertalet underteman.

4. Jämföra med frågeställningar

Vidare i det fjärde steget tar forskaren studiens frågeställningar och ställer dem gentemot meningsenheterna. I detta stadie undersökte vi om alla meningsenheterna var relevanta för att kunna besvara studiens syfte.

5. Knyt samman

Det femte och sista steget är att knyta samman och konkretisera dem relevanta temana och sammanställa det till ett resultat utifrån studiens syfte och frågeställningar. Vi sammanfattade således det bearbetade datamaterialet för att sedan presentera det i studiens resultat- och analyskapitel.

Nedan visas ett exempel på hur vi gått tillväga i analysprocessen. Tabellen visar hur ett utdrag från en av intervjuerna i slutändan resulterade i ett tema samt ett undertema:

Utklipp från intervju	Meningsenhet	Tema	Undertema
“[...] De förstår inte varför vi inte går in med tvångsomhändertagande, varför tvingar ni inte till den här insatsen, det är bara att göra, vi ser dem här behoven. Men de förstår inte vilka ramar vi arbetar inom, det krävs väldigt mycket för att vi ska gå in med tvång. Det är väldigt mycket individens egna vilja som styr, till en viss gräns förstås. Det är det som kan vara svårt ibland i samarbetet. Man har olika ramar att utgå ifrån, olika synsätt och så.”	Professionerna saknar förståelse för varandras arbetssätt och har inte en inblick i den andra verksamhetens område och ramverk.	Kunskap om varandras professioner	Skilda synsätt

Det är viktigt att bevara dem nyanserade och innehållsrika beskrivningarna som intervjupersonernas utsagor utgör, det vill säga upplevelser i en fenomenologiskt baserad meningskoncentrerad (Kvale & Brinkmann, 2014:249). När vi urskilde meningsenheterna i datamaterialet har vi varit noggranna med att inte förvräda det som informanterna gav uttryck för eftersom det är viktigt att informanternas upplevelser och erfarenheter är i centrum. När vi i resultat- och analyskapitlet använde citat från informanterna valde vi att redigera bort småord och upprepningar för att göra det mer läsvänligt. För att bevara informanternas upplevelser har dock inga större redigeringar gjorts i datamaterialet.

4.6 Reliabilitet och validitet

Reliabilitet och validitet är två begrepp vi tillämpar i denna studie för att diskutera studiens kvalitet. Reliabilitet handlar om tillförlitligheten i arbetet och huruvida resultatet av studien kan reproduceras vid ett senare tillfälle (Kvale & Brinkmann, 2014:295). Forskningsintervjuer utgörs av en interaktion mellan intervjuaren och informanten och kan påverkas av ett flertal faktorer, som den miljö intervjuerna genomförs i, själva genomförandet av intervjuerna och studiens forskare. Vidare kan även tolkningen av datamaterialet skilja sig åt mellan forskare, detta genom att deras egna förförståelse och erfarenheter kan leda till att de tolkar materialet på skilda sätt (Kvale & Brinkmann, 2014:253). Att vi har varit två personer med individuella synsätt har bidragit till en diskussion kring datamaterialet och har slutligen resulterat i en gemensam tolkning. Detta kan bidra till att stärka studiens tillförlitlighet och därigenom dess reliabilitet, detta eftersom att tolkningen är en blandning av

två personers synsätt och uppfattningar av datamaterialet. Med informanternas samtycke valde vi att spela in intervjuerna vilket även kan vara ett sätt att stärka tillförlitligheten. Detta genom att vi ett flertal gånger har kunnat gå tillbaka och lyssna på intervjuerna för att försäkra oss om att vi har uppfattat informanternas uttalanden rätt och inte gjort felaktiga tolkningar. För att stärka tillförlitligheten och ge läsaren en tydligare bild av studiens olika delmoment har vi strävat efter att noggrant och systematiskt i metodkapitlet redogöra för varje steg i forskningsprocessen. Detta genom att vi motiverar de tolkningar vi gjort, presenterar tillvägagångssättet för vår analys samt redogör för valet av metod.

Validitet innebär att forskaren ska undersöka enbart det som studien ämnar undersöka (Kvale & Brinkmann, 2014:296). Validitet utgör en viktig grund i hela arbetsprocessen och det är av vikt att kontrollera studiens alla delar för att försäkra sig om att studien endast undersöker det som studien menar att undersöka. Validitet inom forskningsintervjuer bör inte sträva efter att uppnå en sanning utan intervjuaren bör istället fokusera på att återge en nyanserad bild av informanternas livsvärld. Det är individens subjektiva värld som ska komma till uttryck (Kvale & Brinkman, 2014:301). Detta är viktigt i vår studie då vi undersöker informanternas upplevelser och är intresserade av deras subjektiva verkligheter. Vår intervjuguide är indelad i teman utifrån studiens syfte och frågeställningar. Detta för att försäkra oss om att vi undersöker det studien ämnar undersöka. Vår ambition var att ge informanterna möjligheten att fritt uttrycka sig om sina upplevelser, samtidigt som det var inom ramen för intervjuguidens teman. Detta för att försäkra oss om att informanterna höll sig till det studerade ämnet. För att kontrollera studiens samtliga delar har vi haft ett kritiskt förhållningssätt till studien och dess metodval, detta för att åstadkomma ett resultat som är enhälligt med studiens syfte.

4.7 Etiska överväganden

I denna studie har vi bland annat tagit hänsyn till Vetenskapsrådets (2002) forskningsetiska principer inom humanistisk samhällsvetenskaplig forskning. Dessa principer består av fyra huvudkrav: Informationskravet, samtyckeskravet, nyttjandekravet och konfidentialitetskravet.

Informationskravet uppfylldes genom att socialsekreterarna och skolkuratorerna fick en förfrågan via mejl om deltagande i studien (se bilaga 1). I mejlet fanns information gällande studien, dess syfte, att medverkan är frivillig och att informanterna när som helst under

studiens gång kan avbryta sin medverkan. Under intervjuerna informerade vi ytterligare en gång och klargjorde om informanterna uppfattat studiens syfte.

I samband med att vi innan intervjun informerade om studiens syfte frågade vi även om informanterna ville skriva under en samtyckesblankett (se bilaga 3). Informanterna skrev under denna blankett för att försäkra oss om att de uppfattat studiens syfte, att de kunde avbryta när de ville och att de har kännedom om att det endast är vi som har tillgång till deras intervjuer. Genom denna blankett uppfylldes *samtyckeskravet*.

Efter intervjuerna bevarade vi de transkriberade intervjuerna på våra egna lösenordskyddade datorer och ingen obehörig har fått tillgång till det inspelade eller transkriberade materialet. I transkriberingen och presentationen av resultatet har vi anonymiserat informanterna i syfte att skydda deras identitet. De upplevelser informanterna delade med sig av under intervjuerna kan tänkas vara känsliga uppgifter för somliga av informanterna och därför har vi valt att utesluta informanternas namn, arbetsplats och annan information som kan röja deras identitet. Genom att inte röja informanternas identitet har vi uppfyllt *konfidentialitetskravet*. Vidare har *nyttjandekravet* tillgodosetts genom att datamaterialet endast har använts i denna studie och har således inte lånats ut eller använts till något annat ändamål.

Slutligen med anledning av att vi i denna studie ämnar undersöka upplevelser har vi beaktat eventuell känslighet i att diskutera detta ämne. Informanterna har under intervjuerna delat med sig av sina känslor och personliga upplevelser av samverkan mellan myndigheterna, vilket i somliga fall har väckt känslomässiga reaktioner hos informanterna. Därmed har det varit viktigt att tänka på att visa empati och vara goda lyssnare under intervjuerna. Vår förhoppning är att informanterna som svar på detta har känt sig trygga med att dela med sig av sina upplevelser. Vi har intagit en lyssnande position i intervjuerna för att ge utrymme till informanternas berättelser och upplevelser.

5. Resultat och analys

I detta kapitel redovisas studiens resultat och analys utifrån de intervjuer som har genomförts med socialsekreterare och skolkuratorer. Resultatet har strukturerats med utgångspunkt i de teman som har identifierats i datamaterialet. Dessa teman är: *Kunskap om varandras professioner*, *Relationer i samverkan*, *Sekretessens roll i samverkan* och *Arbetsituation*. Resultatet kommer även att analyseras i relation till den nyinstitutionella organisationsteorin.

5.1 Kunskap om varandras professioner

När vi studerade materialet fann vi flertal främjande och hämmande faktorer för samverkan. Främjande faktorer innebär faktorer som påverkar samverkan i positiv riktning medan hämmande faktorer är faktorer som påverkar samverkan i negativ riktning. Ett av de teman som genomsyrade datamaterialet var *Kunskap om varandras professioner*. Detta då både socialsekreterarna och skolkuratorerna upplever att kunskap om varandras professioner är en viktig del för fungerande samverkan. Under detta tema har följande underteman påträffats: *Skilda synsätt* samt *Förväntningar på varandras professioner*.

5.1.1 Skilda synsätt

Informanterna beskriver hur socialtjänst och skola har skilda synsätt i arbetet kring ungdomar. Dessa skilda synsätt leder till att professionerna ser olika behov hos ungdomen vilket resulterar i olika bedömningar. Både socialsekreterarna och skolkuratorerna upplever att professionernas skilda synsätt kan påverka samverkan negativt och att kunskap om varandras verksamheter är viktigt eftersom det kan bidra till bättre förståelse om hur och varför beslut fattas som de gör. Utifrån detta kan förutsättningarna för samverkan både förbättras och försämrats i relation till vad som händer på respektive arbetsplats.

Samtidigt som socialsekreterare 4 är angelägen om att betona betydelsen av samarbetet med skolkuratorerna så beskriver hen också en upplevelse av press och ifrågasättande från dem. Hen upplever att denna press beror på att skolkuratorerna saknar inblick i socialtjänstens arbetssätt och att de därför inte alltid förstår varandras ageranden:

“[...] De förstår inte varför vi inte går in med tvångsomhändertagande, varför tvingar ni inte till den här insatsen, det är bara att göra, vi ser dem här behoven. Men de förstår inte vilka ramar vi arbetar inom, det krävs väldigt mycket för att vi ska gå in med tvång. Det är väldigt mycket individens egna vilja som styr, till en viss gräns förstås. Det är det som kan vara svårt ibland i samarbetet. Man har olika ramar att utgå ifrån, olika synsätt och så.” (Socialsekreterare 4)

I relation till citatet ovan kan de skilda synsätten tänkas bidra till det Grape (2006) benämner som domänkonflikt. Denna domänkonflikt kan uppstå då socialsekreterarna och skolkuratorerna på grund av deras skilda synsätt saknar en förståelse för den andra professionens arbetsområde. Denna bristande kunskap om den andra verksamheten bidrar i sin tur till problem i samverkansprocessen. Socialsekreterare 4 menar att skolan har ett annat arbetssätt än socialtjänsten. Professionerna arbetar gentemot samma mål men har skilda institutionella logiker i form av lagrum och normer, vilket blir vägledande för vad som är möjligt i samverkan. Detta kan betyda att det skapas ett spänningsförhållande mellan professionerna där deras skilda synsätt kan leda till konflikter. Socialsekreterarna anser att det är viktigt att professionerna diskuterar dessa skilda synsätt för att kunna utveckla och förbättra samverkan. Socialsekreterarna utvecklar detta resonemang och menar att det är viktigt att skolan får information om hur socialtjänsten arbetar eftersom kunskap om varandras arbeten förbättrar samarbetet. Detta kan vara en fördel i samverkansprocessen då det kan tänkas öka möjligheten för att professionernas synsätt blir mer enhetliga.

Skolkuratorerna delar uppfattningen kring att socialtjänst och skola har skilda synsätt. De menar att socialsekreterare och skolkuratorer har skilda institutionella logiker vilket resulterar i skilda arbetssätt och således därför ibland bedömer behovet hos ungdomen olika. Socialtjänsten utreder ungdomens situation där flertal faktorer vägs in, exempelvis ungdomens relationer och fritidsintressen. Detta skiljer sig från skolan då de inte utreder ungdomen utan snarare arbetar med att stärka dennes utveckling och välbefinnande. Flertal skolkuratorer anser att dessa skilda synsätt är av betydelse i samverkan då det bidrar till ett helhetsperspektiv av ungdomens situation. De upplever att professionernas skilda synsätt ibland kan upplevas som problematiska i samverkan samtidigt som det likt Skolkurator 5 uttrycker är: “[...] lite det som är poängen också, att man har olika perspektiv.” Med detta menas att professionernas skilda synsätt, verktyg och resurser tillför olika aspekter i samverkansprocessen och kompletterar varandra.

Informanternas skilda synsätt kan således förstås med hjälp av det som inom nyinstitutionalismen kallas för institutionella logiker (Grape, 2006). Socialtjänst och skola är två myndigheter som ingår i samma organisatoriska fält men som styrs av skilda institutionella logiker. Socialsekreterarna är inriktade på insatser och behandling och har en socialrättslig logik medan skolkuratorerna har fokus på elevers sociala situation och psykosociala hälsa. Med utgångspunkt i en nyinstitutionell ansats blir vår tolkning därmed att socialsekreterarna utgår i termer av utredning och nätverk kring ungdomar och har mindre insyn i deras vardag. Skolkuratorerna möter däremot ungdomar dagligen och får därmed en viss inblick i dennes vardag och bedömer behovet utifrån detta. Utifrån vår tolkning blir det således mer begripligt hur och varför professionerna har skilda synsätt och därmed ser olika behov hos ungdomen. Detta då logikerna antas styra professionernas ageranden och arbetssätt, de skilda perspektiven blir således en hämmande faktor mellan socialsekreterarna och skolkuratorerna.

Ett flertal av informanterna beskriver hur bristen på kunskap om varandras synsätt kan ha sin grund i att professionerna inte har erfarenhet av att arbeta inom den andra verksamheten. De menar att professionerna saknar inblick i varandras verksamheter och därför har bristande kunskap kring den andre professionens möjligheter och begränsningar i arbetet. Informanter med erfarenhet av att arbeta inom både socialtjänst och skola beskriver hur de kan se betydelsen av att ha kunskap och erfarenhet från båda sidor. De beskriver det som en fördel att ha denna kunskap nu när de arbetar på motsvarande sida, ett utdrag från intervjuerna visar hur det kan ta sig uttryck:

“Jag tycker inte att det är svårt att samverka men det är kanske för att jag har bådars perspektiv. Så jag har liksom förståelse. Jag tror att det är de som kan göra att det blir lite krokar ibland och sen så tror jag så här, om jag ska generalisera, att om man inte har jobbat inom socialtjänsten och jobbar som skolkurator då tror jag inte alls att man förstår.” (Skolkurator 1)

Det informanten beskriver i termer av “krokar” tolkar vi som uttryck för hur arbetserfarenhet från båda verksamheterna kan vara betydande i samverkan. Detta då denna erfarenhet skapar en möjlighet för den professionella att sammanföra verksamheternas skilda synsätt och kan således bidra till en ökad förståelse för den andra professionen.

5.1.2 Förväntningar på varandras professioner

Informanterna diskuterar samverkan och kunskapen kring varandras verksamheter och nämner i koppling till detta professionernas förväntningar på varandra. När informanterna diskuterar dessa förväntningar ger de uttryck för en känsla av frustration och missnöje.

Det är framförallt socialsekreterarna som berättar hur de brottas med ifrågasättanden och missnöje från skolkuratorerna. Socialsekreterare 4 anser att skolkuratorerna i många fall förväntar sig att de som grupp kan göra mer än vad de redan gör vilket upplevs som problematiskt i samverkan: "Det är väldigt tråkigt att uppfattas på det sättet när man känner att man gör raka motsatsen, i alla fall försökt till det." Även Socialsekreterare 2 uttrycker en känsla av att vara ifrågasatt. Hen upplever generellt att det är möjligt att samverka samt att det är roligt, dock anser hen att skolkuratorerna är missnöjda med socialtjänsten. Hen beskriver att skolkuratorerna riktar ett missnöje över det socialtjänsten gör och att de inte alltid är på plats överallt, vilket är något som hen upplever att skolan förväntar sig av dem:

"Man vet ju att det är som det är, men man kan känna sig lite otillräcklig. Lite dålig känner man sig nog, att de tycker att man inte gör arbetet tillräckligt bra och inte har koll." (Socialsekreterare 2)

Missnöje förekommer även i andra riktningen, detta genom att socialsekreterarna i vissa fall förväntar sig att skolan ska sätta in en specifik pedagogisk insats för en ungdom. När skolan upplever att detta behov inte finns leder det till en frustration hos socialsekreterarna. Missnöje kring förväntningar uttrycks således från båda håll. Skolkurator 4 stärker detta och menar att professionerna i många fall har höga förväntningar på varandra kring vad de kan bidra med i samverkan och vad som är möjligt att åstadkomma: "Det är lätt att det bli såhär 'Vad gör de på socialtjänsten?' och socialtjänsten hör vi tänker likadant, 'Ja men det är skolans ansvar'."

Skolkuratorerna har höga förväntningar på vad socialtjänsten har tid, resurser och möjlighet till att genomföra i samarbetet. Socialsekreterarna och skolkuratorerna har förväntningar på att den andra professionen ska ta ansvar och genomföra ett visst moment eller en viss insats, trots att dessa möjligheter inte alltid finns. Utifrån nyinstitutionalismen tolkar vi detta som att professionernas förväntningar på varandra bidrar till domänkonflikt i samverkan eftersom de saknar samsyn och kunskap kring varandras ansvarsområden. Förväntningarna skapas genom att de professionella inte har inblick i den andra myndighetens arbetssätt och därför inte vet

vad de kan förvänta sig av varandra. Detta bidrar till ett avstånd mellan professionerna, vilket i sig motverkar förutsättningar för ett fungerande samarbete. Socialsekreterare 4 belyser vikten av att ha kunskap om varandras professioner med syftet att undvika orealistiska förväntningar: “[...] det är så himla givande när man känner att man jobbar åt samma håll och att man kan ha förståelse för varandras olika verksamheter.”

Socialsekreterarnas och skolkuratorernas uttalanden kring förväntningar på varandras arbetssätt och professioner kan antas grunda sig i att de inte har insikt eller kunskap om varandras arbetsområden. Utifrån informanternas utsagor kan man förutsätta att de inte vet vad som är rimligt att förvänta sig av den andra professionen, vilket därmed leder till orealistiska förväntningar. Sammantaget anses det behövas en större förståelse för varandras professioner då det kan tänkas förbättra samverkan mellan myndigheterna. Med utgångspunkt i nyinstitutionalismen kan det bli svårt för professionerna att uppnå domänkonsensus i samverkansprocessen eftersom bristen på förståelse och kunskap leder till att dessa förväntningar skapas. Dessa förväntningar påverkar i sin tur samarbetet mellan professionerna då det leder till konflikter och missförstånd. Enligt Grape (2006) är det viktigt med samsyn och att professionerna respekterar varandras gränser för att domänkonsensus ska kunna uppnås, alltså en fungerande samverkan.

5.2 Relationer i samverkan

I intervjuerna med informanterna var relationer ett återkommande samtalsämne. De anser i stor utsträckning att relationer är en viktig del för att främja samverkan och att engagemang och vilja behövs i samverkan. De underteman som urskilts till relationer i samverkan är: *Relationen mellan professionerna* och *Relationen till ungdomen och vårdnadshavare*.

5.2.1 Relationen mellan professionerna

I samverkan mellan skolkuratorerna och socialsekreterarna anser de professionella inom båda professionerna att goda relationer till varandra främjar samverkan. Om man har ett kontinuerligt arbete med samarbetspartnerna och vet vilka man är i kontakt med främjar det samverkan. Skolkuratorerna betonar betydelsen av att vara i kontakt med samma socialsekreterare på socialtjänsten och menar att den personliga kontakten har en stor betydelse i hur samverkan fungerar.

Skolkurator 4 berättar hur samarbetet underlättas av att ha ett ansikte på den hen samverkar med och att det är tydligt vem hen ska vända sig till. Hen menar att alla dessa komponenter påverkar relationen mellan myndigheterna och även samverkan därefter. Relationen mellan skola och socialtjänst kan resultera i att socialtjänsten kan använda skolkuratoren som en förlängd arm i skolan och att relationen mellan professionerna kan förbättras genom att de träffas och samverkar, även när det inte handlar om en specifik ungdom. Skolkurator 4 menar att “allting hör ihop, vi är inte isolerade öar” och att det därför är viktigt att de professionella samverkar och hjälps åt i arbetet kring ungdomen då det underlättar för alla inblandade parter. Det Skolkurator 4 beskriver om vikten av att hjälpas åt i arbetet kring ungdomen kan förstås med hjälp av nyinstitutionalismen (Grape, 2006). Trots att myndigheterna har gjort anspråk på olika uppgifter i verksamhetsdomänen kan det vara gynnsamt att ändå bistå varandra med hjälp inom domänen, detta för att kunna förbättra samverkan och arbetet kring ungdomen. Dock är det viktigt att båda parter är överens om den hjälp som ges av den ena parten eftersom det annars kan uppfattas som intrång på den andra partens ansvarsområde, vilket kan tänkas leda till konflikter mellan de professionella. Således är en god relation mellan de professionella och öppen kommunikation kring samverkansprocessen en viktig del då det underlättar arbetet med ungdomen.

Skolkurator 3 belyser att beroende på vilken socialsekreterare som hen samarbetar med kan samverkan se annorlunda ut. Hen anser att det behövs ett driv från bådas håll, ett förtroende i relationen mellan de professionella och att relationen utvecklas under lång tid. Flertalet skolkuratorer anser att detta främjar samverkan samtidigt som det är viktigt att de professionella hjälps åt. Vidare uttrycker ett flertal skolkuratorer en frustration kring när socialsekreterare på socialtjänsten byts ut då det försvårar samarbetet. Att vara i kontakt med samma person stärker relationen mellan professionerna och främjar samverkan. När skolkuratorerna diskuterar vikten av att ha en god relation med socialsekreterarna lät det exempelvis likt följande:

“Jag tycker det är väldigt bra nämligen, att man har samma handläggare som man träffar från början till slut. Jag tycker det är lite kymigt att man kommer träffa två handläggare som man aldrig ser igen där man verkligen lyfter upp det här känsliga.”
(Skolkurator 3)

“Det är jättemycket lättare när det är samma handläggare till exempel, när den inte byts ut och när jag är samma, när det inte är så mycket förändringar med personer. Att man känner den man ringer spelar mer roll än jag trodde innan faktiskt. Det blir lättare att lyfta luren, man vet vad man har pratat om innan, man vet vart man är i processen, det underlättar.” (Skolkurator 5)

Även socialsekreterarna anser att relationen mellan skolkuratorerna och socialsekreterarna påverkar samverkan. De menar att samverkansprocessen förenklas om de professionella känner varandra och har byggt upp en relation. De anser att det är viktigt med tydlighet kring vem man samverkar med och att löpande kommunikation mellan professionerna är nyckeln till god samverkan. Socialsekreterare 1 beskriver hur hen upplever att samverkan fungerar bra och hur en förutsättning för detta är att ha ett bra kontaktnät med andra professionella. Citatet nedan tydliggör hur relationen mellan dem professionella är viktig då det är en bidragande faktor till hur samverkan fungerar i det organisatoriska fält där skola och socialtjänst verkar:

“Det är ändå bra att lära känna bland annat skolkuratorerna. Det är lättare att ha ett samarbete när man upprättat en kontakt och kanske träffats i andra sammanhang och man vet hur man tänker. Det är såklart det underlättar, än att man hela tiden har en ny kontakt att samarbeta med.” (Socialsekreterare 4)

Socialsekreterare 2 berättar hur intresset för att samverka kan skilja sig åt mellan skolkuratorerna. Hen menar att vissa skolkuratorer söker kontakt medan vissa föredrar att arbeta självständigt, vilket kan bero på skolkuratorns personlighet. Relationen mellan skolkuratorer och socialsekreterare är något som även kan antas påverka hur relationen mellan ungdomen och de två professionerna blir. Vår uppfattning är därmed att de professionellas intresse och engagemang för att samverka upplevs som främjande faktorer för samverkan och att de är betydande för utfallet av samverkansprocessen. Faktorerna anses vara främjande då de gynnar relationen mellan skolkuratorerna och socialsekreterarna, detta eftersom en relation inte kan utvecklas utan ömsesidigt intresse från båda parter. Om den ena parten inte är intresserad av att samverka blir det således svårt att uppnå det Grape (2006) benämner som domänkonsensus.

5.2.2 Relationen till ungdomen och vårdnadshavare

Både skolkuratorerna och socialsekreterarna anser att en god relation till ungdomen och dess vårdnadshavare är betydelsefullt i samverkan då denna relation utgör en central del i arbetet. När barn och unga under arton år är i kontakt med myndigheter är vårdnadshavare i de flesta fall delaktiga då ungdomen är minderårig. Informanterna berättar om problematiska

relationer med ungdomar och deras vårdnadshavare och vi tolkar det som ytterligare empiriskt exempel på händelser som bidrar till att samverkan mellan professionerna försvåras. När relationen blir problematisk kan motsägelsefulla situationer uppstå som kan bidra till att vårdnadshavare tackar nej till det stöd myndigheterna kan erbjuda. Därmed försvåras samarbetet mellan skola och socialtjänst ytterligare. En god relation leder till ett förtroende vilket i sin tur kan möjliggöra för samarbete kring ungdomen. Relationen kan i bästa fall bli ett verktyg i samverkansprocessen mellan skolkuratorer och socialsekreterare.

Ett fåtal skolkuratorer uppmärksammar betydelsen av att ungdomen har en tillitsfull relation till skolkuratoren då det underlättar arbetet. De anser att det är viktigt att ge stöd till ungdomen och att tillsammans med ungdomen delta i möten på socialtjänsten. De menar att detta kan förbättra arbetet kring ungdomen och på så sätt även samverkan. Informanterna menar att om ungdomen och dennes vårdnadshavare känner trygghet och tillit i deras relation till skolan och socialtjänsten förbättras samverkan. Det är av betydelse för båda professionerna att utveckla en god relation till ungdomen och dess vårdnadshavare, samt att de blir involverade i arbetet kring ungdomen. Socialsekreterare 1 menar att det är viktigt med öppen kommunikation kring professionernas arbete och att en trygghet i relationen med ungdomen och dess vårdnadshavare skapar en bättre kontinuitet i arbetet:

“Jag tänker att de vuxna som omger ungdomen och professionella kontakter för föräldrar är viktiga att samverka med och ha bra kontakt med. Jag tänker att det är superviktigt att ändå höra att den kontakten fungerar, så att säga.” (Socialsekreterare 1)

Även Skolkurator 3 lyfter fram vikten av att vara öppen gentemot ungdomen och dess vårdnadshavare kring vad som sker i samverkan med socialtjänsten. Informanten menar att utan en öppen kommunikation kan det uppstå konflikt med ungdomen och dess vårdnadshavare då det kan uppfattas som en kränkning när man anmäler till socialtjänsten. Dock anser flertalet av socialsekreterarna att skolkuratorerna i många fall kan vara rädda för att anmäla till socialtjänsten på grund av relationen till ungdomen och dess vårdnadshavare, vilket ses som ett hinder i samverkan. Socialsekreterare 3 anser att skolkuratorerna i hög grad eftersträvar en god relation till ungdomen och dess vårdnadshavare och är rädda att hamna i konflikt. Hen upplever att detta i somliga fall prioriteras högre än att utbyta information med socialtjänsten, vilket försvårar samarbetet. Majoriteten av informanterna belyser detta och menar att det leder till att skolkuratorerna är rädda att anmäla till socialtjänsten eftersom en

anmälan kan uppfattas som negativt. De upplever dock att det kan variera från person till person och att det som avgör om anmälan blir av eller inte är beroende på om skolkuratorerna är oroliga för att hamna i konflikt. Nedanstående citat belyser socialsekreterarnas oro:

“Min uppfattning är ju ibland att skolkuratorer kan ha en väldigt nära och bra relation till ungdomar men man är rädd att om man gör en orosanmälan till socialtjänsten att kontakten med barnet eller ungdomen och föräldrarna påverkas över tid.”
(Socialsekreterare 1)

Skolkurator 1 stärker socialsekreterarnas uttalanden om dem svårigheter som finns i att ha en nära relation till ungdomen på skolan. Hen menar att på grund av sin arbetserfarenhet från socialtjänsten är hen inte rädd för att anmäla, men att det i skolan generellt finns en rädsla för att hamna i konflikt med ungdomen och dess vårdnadshavare då det kan påverka relationen negativt.

Det socialsekreterarna uttrycker kring skolkuratorernas nära relation till ungdomen kan ses som ett hinder i deras samverkan. Detta med anledning av att skolkuratorerna på grund av rädsla tenderar att anmäla mindre till socialtjänsten vilket minimerar möjligheterna för samverkan. Trots att skolkuratorerna och socialsekreterarna ingår i samma organisatoriska fält där de arbetar med samma målgrupp och har liknande målsättningar kan deras skilda institutionella logiker påverka deras samverkan inom fältet. Med utgångspunkt i nyinstitutionalismen (Grape, 2006) innebär detta att skolkuratorernas institutionella logik skapar ett hinder i samverkan mellan skolkuratorerna och socialsekreterarna. Detta eftersom att skolkuratorernas logik innefattar en nära relation till ungdomen där de har daglig kontakt med varandra. Skolkuratorerna har således en närmre relation till ungdomen jämfört med socialsekreterarna. Denna logik styr sedan skolkuratorerna i deras samarbete med socialtjänsten och kan då utgöra ett hinder eftersom skolkuratorerna strävar efter att bibehålla en god relation med ungdomen och dess vårdnadshavare. Detta behöver inte innebära att socialtjänsten inte eftersträvar en god relation med ungdomen och dess vårdnadshavare utan snarare att skolkuratorerna har en högre strävan att bibehålla relationen. Detta kan tänkas grunda sig i att de träffar ungdomen på daglig basis och i vissa fall har en närmare relation med ungdomen.

5.3 Sekretessens roll i samverkan

Sekretessen och dess påverkan på samverkan är ett återkommande ämne under intervjuerna med både socialsekreterarna och skolkuratorerna och blir således ett tema i resultat- och analyskapitlet. Till detta tema har följande underteman identifierats: *Samtycke*, *Informationsutbyte* och *Ungdomens integritet*.

5.3.1 Samtycke

Ungdomens vårdnadshavare och/eller ungdomen själv kan ge sitt samtycke till att sekretessen mellan socialtjänst och skolkuratorer bryts. Vilket innebär att myndigheterna får utbyta sekretessbelagda uppgifter gällande ungdomen. Därför är samtycke en viktig faktor i samverkan mellan socialsekreterare och skolkuratorer eftersom att den möjliggör för utbyte av information mellan professionerna. Alla informanter anser att informationsutbyte mellan myndigheterna är en viktig del av samverkan, men hur ofta de får samtycke av vårdnadshavarna varierar mellan de professionella. Skolkurator 5 anser att vårdnadshavare i de flesta fall ger ett samtycke till att socialtjänst och skola får samarbeta kring ungdomen. Informanten berättar hur detta samtycke bidrar till att samverkan mellan socialtjänst och skola blir mer effektivt och att de får bättre översikt över ungdomarna de arbetar med. Flertalet av informanterna anser att om de inte får ett samtycke och således inte kan bryta sekretessen blir samverkan problematiskt. Det är viktigt att vara tydlig med varför man vill ha ett samtycke, att det är för ungdomens bästa och att det underlättar situationen för alla inblandade. Nedanstående citat sammanfattar vad flertalet av informanterna uttrycker i sina intervjuer:

“Jag tycker oftast att man går med på att bryta den. Jag tänker att majoriteten av föräldrarna vill att de ska gå bra för sina barn och förstår ändå att oavsett vad de tycker om oss där och då så vet dom att vi vill deras bästa. Det är ytterst sällan de säger nej till att bryta sekretessen.” (Socialsekreterare 4)

Socialsekreterare 2 anser att det inte är problematiskt att bryta sekretessen. Hen anser likaså att även om ett samtycke finns bör inte allt nämnas för skolan då det finns en etisk aspekt. Det är viktigt att skolan får den information som behövs i arbetet med ungdomen samtidigt som det är viktigt att socialsekreterare och skolkuratorer inte delar med sig av för mycket information om ungdomen utan ett specifikt syfte. Det är således viktigt att reflektera över vad för information som är relevant att dela med sig av:

“Man försöker alltid att få samtycke av föräldrarna, får man det så är det inget problem, samtidigt som man känner att man heller inte vill, etiskt. Det känns inte rätt att berätta mer än nödvändigt.” (Socialsekreterare 2)

Det finns dock informanter som har en annan upplevelse av samtycke och sekretess. De anser att det i somliga fall kan vara problematiskt att få samtycke från vårdnadshavare och att det påverkar samarbetet. Skolkurator 3 upplever att sekretessen utgör ett hinder i utbytet av information mellan myndigheterna och att det är svårt att komma runt detta. Hen menar att vårdnadshavare inte vill blanda in andra instanser och därför inte ger något samtycke: “Jag lyckas inte få en enda förälder att tycka att det är intressant att koppla in polis och socialtjänst i deras liv. Så jag får inga samtycken.” Skolkurator 3 anser dock likt alla andra informanter att ett samtycke från vårdnadshavare är av betydelse för en framgångsrik samverkan.

Sammanfattningsvis är samtycke viktigt för båda professionerna eftersom det möjliggör för samverkan genom att myndigheterna får möjligheten att diskutera ungdomen de arbetar kring. Med utgångspunkt i nyinstitutionalismen (Grape, 2006) gör vi tolkningen att diskussion kring ungdomen kan bidra till att professionernas ansvarsområden blir tydligare eftersom de i och med samtycket tillsammans kan tala om ungdomens behov och även diskutera hur samarbetet ska gå till. När professionernas ansvarsområden har tydliggjorts kan de lättare göra domänanspråk på de arbetsuppgifter de anser sig mest lämpade att utföra. Genom att de professionella gör olika domänanspråk kan samverkan blir mer effektivt och konflikter kring vem som ska utföra vilken arbetsuppgift kan således minska.

5.3.2 Informationsutbyte

Informanterna diskuterar hur sekretessen kan skapa problem i utbytet av information mellan myndigheterna när ett samtycke inte ges av vårdnadshavare och/eller ungdomen själv. Både skolkuratorer och socialsekreterare belyser att socialtjänsten i många fall får information från skolan, dels genom anmälningar men även under pågående utredning. Skolkuratorerna anser att informationsutbytet med socialtjänsten är asymmetriskt med anledning av att det lämnar en stor mängd information till socialtjänsten utan att få återkoppling, vilket upplevs problematiskt.

Skolkurator 5 uttrycker liknande upplevelser av informationsutbytet mellan professionerna och menar att de lägger ned mycket tid på anmälningarna men oftast inte får information

tillbaka. I dessa fall anser hen att det enda skolan kan göra är att lita på att socialtjänsten gör ett bra jobb. Skolkurator 2 uttrycker att “generellt så är det väl just det här att där vi oftast ser att det skapar problem är när vi har gjort en orosanmälan och inte kan få någon information om den eller inte kan få veta vad som görs i familjen.” Hen nämner att vissa delar i samverkansprocessen fungerar bra, men att bland annat detta behöver bli bättre. Flertal skolkuratorer uttrycker sig känslostarkt kring den bristande informationen från socialtjänsten och Skolkurator 2 formulerar sig likt följande:

“Det känns ju att man sviker barnen, man sviker eleverna. Borde jag ha legat på mera på socialtjänsten för att få mer information? Ska jag skriva en orosanmälan igen? Hur ska jag utforma den för att det ska bli på ett annat sätt? Eftersom jag inte heller vet vad de fattar beslutet på, varför fattar de beslut att inte inleda utredning till exempel? Det får jag ju aldrig veta. Så min oro kvarstår ju, även om de har konstaterat att det inte finns en anledning till den här oron, så får jag inte veta det. Så det är absolut ett glapp.” (Skolkurator 2)

I relation till bristande information från socialtjänsten betonar flertal skolkuratorer en känsla av frustration:

“Men då kan det ju vara frustrerande att inte liksom kunna få någon återkoppling eller att vi kan ju verkligen se för barnets bästa att det vore bra om vi kunde prata lite mer och samverka. Så det är ju ett hinder.” (Skolkurator 4)

Skolkurator 3 uttrycker att sekretessen hämmar samverkan då den kan skapa en rädsla att göra fel och att socialsekreterarna istället inte agerar alls: “Jag tror att där kommer sekretessen in som ett spöke mer än något verkligt och det behöver det inte vara, det är ingen som sätter dit dem för det, om de är rädda för det.” Att skolkuratorer inte får någon återkoppling från socialsekreterare angående vad som händer kring ungdomen skapar en frustration och kan med utgångspunkt i nyinstitutionalismen tänkas leda till domänkonflikt (Grape, 2006). Detta eftersom skolkuratorernas delaktighet i samverkan försämras då bristen på information leder till begränsad insyn i ungdomens situation. Skolkurator 1 belyser dock utbytet av information utifrån ett annat perspektiv än de övriga informanterna. Hen menar att det snarare är svårt att ge all information till socialtjänsten då hen har fått denna information i förtroende av ungdomen. Informanten anser att sekretessen kan påverka utbytet av information mellan skola och socialtjänst och att hen får all information som behövs via personliga möten tillsammans med ungdomen.

Socialsekreterarna stärker skolkuratorernas uttalanden om att det oftast är svårt att ge lika mycket information tillbaka till skolkuratorerna. De menar att det kan uppstå problem kring att förmedla information tillbaka till skolan och att de ibland endast kan återkoppla om en utredning har inletts eller ej. Socialsekreterare 3 beskriver en händelse där det uppstod problem med anledning av att professionerna inte kunde utbyta all information angående en ungdom. Det ledde till att skola och socialtjänst hade skilda uppfattningar beträffande situationen eftersom skolkuratorerna inte hade en helhetsbild. Socialsekreterare 3 menar även att socialtjänsten har en sträng sekretess mot sina samarbetspartner. I viss mån kan det försvåra arbetet då de inte kan hjälpa skolan i frågor kring den aktuella ungdomen:

“Jag tänker att eftersom jag kan inhämta all information från dem, men de kan inte få så mycket i utbyte från mig eftersom att vi har strängare sekretess. Jo det tänker jag, att det blir svårt när man inte får så mycket tillbaka.” (Socialsekreterare 3)

Socialsekreterare 1 beskriver ett ärende där sekretessen skapade problem. Hen berättar hur skolan delade med sig av mycket information kring ungdomen men att Socialsekreterare 1 sedan inte kunde förmedla hur socialtjänsten skulle agera, vilket skapade en frustration hos skolkuratoren. Många av socialsekreterarna nämner problematiken med informationsutbyte och upplever att skolkuratorerna känner frustration i koppling till detta. Socialsekreterare 4 menar att hen kan bli frustrerad ibland då hen vill utbyta information men blir hindrad av sekretessen. Informanten menar att bristen på informationsutbyte från socialtjänstens sida kan leda till missförstånd med anledning av att skolan inte vet vad socialtjänsten gör. Detta upplever Socialsekreterare 4 som problematiskt, att inte kunna förklara vad de gör i arbetet med ungdomen:

“Då får vi väldigt lätt information från dem och vi kan ta kontakt för ytterligare information, men det blir oftast en frustration det här med att vi kan säga max om vi inleder utredning eller inte. [...] det kan jag uppleva att det skapar en frustration.” (Socialsekreterare 4)

I citatet säger Socialsekreterare 4 att socialtjänsten i somliga fall är begränsade i deras utbyte av information till skolkuratorerna, vilket vi tolkar som att möjligheterna i att dela med sig av information skiljer sig åt mellan skolkuratorerna och socialsekreterarna. Detta eftersom de till viss del har skilda arbetssätt och ramverk då socialtjänsten bland annat har en strängare sekretess, vilket inom nyinstitutionalismen kan förstås med begreppet skilda institutionella logiker (Grape, 2006). Den stränga sekretessen skapar en spänning mellan professionerna vilket grundar sig i en obalans mellan skolkuratorernas och socialsekreterarnas institutionella

logiker. Denna obalans visar sig i samverkansprocessen då professionerna inte har samma möjlighet att utbyta information. I detta fall får således socialtjänstens logik företräde då deras sekretess väger tyngre än skolkuratorernas. Med detta menas att socialsekreterarna följer en socialrättslig logik som tydliggör vad de är tvungna att göra i sitt arbete, i detta fall följa Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Enligt nyinstitutionalismen kan detta inte ifrågasättas av den andra professionen då detta är något som de måste förhålla sig till i deras arbete (Grape, 2006). Trots detta har vår empiri visat att skolkuratorerna till viss del ifrågasätter socialsekreterarnas logik och förhållningssätt till sekretessen. Resultatet tydliggör därmed att informanternas skilda logiker, vilket utgörs av deras skilda utgångspunkter och förutsättningar, kan upplevas som ett hinder i samverkan.

Avslutningsvis har sekretessen visat sig utgöra en betydande del i professionernas möjlighet till att samverka med varandra. Detta då en stor del av myndigheternas samverkan utgörs av informationsutbyte kring individen och det är i detta avseende som lagstiftningen kan förhindra möjligheten till samarbete. Sekretessen utgör med andra ord en grundsten i professionernas arbete med varandra.

5.3.3 Ungdomens integritet

I diskussioner kring samverkan nämner informanterna sekretessens funktion i samarbetet. Socialsekreterarna och skolkuratorerna anser att sekretessen utgör en viktig del i samverkan eftersom den värnar om ungdomens integritet och rättssäkerhet. Samtliga informanter anser att sekretessen, trots sin komplexitet, har en viktig funktion i att skydda den enskilde individen.

Socialsekreterarna uttrycker att socialtjänsten arbetar med känsliga uppgifter och att det därför är bra att sekretessen finns. De menar att sekretessen utgör en positiv del i deras arbete då den utgör ett skydd för ungdomen. Socialsekreterare 4 beskriver hur inhämtandet av information från skolan i en pågående utredning kan uppfattas som sekretessbrytande till en viss grad. På grund av detta anser hen att man inte bör berätta mer än nödvändigt då arbetet de utför kan upplevas som känsligt för den enskilda individen. Vidare menar hen att utan sekretessen skulle fler känsliga uppgifter delas på bekostnad av den enskildes integritet. Socialsekreterarna menar att sekretessen är välbehövlig då den har sitt syfte i att skydda den enskilda ungdomen:

“Ja det har framgått vad jag tycker, att man faktiskt värnar om enskildas integritet. [...] det är skönt att det ändå finns sekretess för skyddets skull. Att man inte berättar mer än nödvändigt liksom.” (Socialsekreterare 2)

Det är även flertal skolkuratorer som anser att det är viktigt att värna om ungdomens integritet i samverkan mellan professionerna. Skolkurator 2 uttrycker att sekretessen är viktig i samverkan eftersom den fungerar som ett skydd för ungdomen samtidigt som det är en ständig balansgång. Skolkurator 4 anser att det är ett stort ingrepp i en individs liv att bli aktuell på socialtjänsten och att det därför är viktigt med rättssäkerhet. Hen anser att sekretessen innebär många avvägningar och uttrycker bland annat att det är svårt att veta vart gränserna går kring sekretess. Skolkurator 3 menar att sekretessen har ett värde i samverkan eftersom den bidrar till reflektioner kring det egna agerandet:

“Men det är självklart att sekretessen har ett värde och därför måste jag vakta på mig. Jag måste tänka: är det här viktigt? Att jag får veta, för det är det hålet det är frågan om, juridiskt sett.” (Skolkurator 3)

Enligt nyinstitutionalismen är bland annat samsyn viktigt för att uppnå domänkonsensus i samverkan (Grape, 2006). Socialsekreterarnas och skolkuratorernas upplevelser visar på en gemensam uppfattning av sekretessens positiva roll i samverkan mellan myndigheterna. Socialsekreterarnas och skolkuratorernas samsyn kring ungdomens integritet visar på en gemensam uppfattning kring sekretessens betydelse. Med denna gemensamma uppfattning kan deras samspel förenklas i verksamhetsdomänen eftersom båda parter vill värna om ungdomens integritet och utgår från det i sina arbeten. De professionellas samsyn kan således tänkas främja samverkan, alltså öka möjligheterna för domänkonsensus, då både socialsekreterarna och skolkuratorerna har samma inställning när de möts för att samverka. Den gemensamma inställningen kring vikten av att värna om ungdomens integritet genomsyrar därmed hela samverkansprocessen. Nedan visas ett utdrag på hur det kan ta sig uttryck:

“Ja, absolut. Det ska ju skydda. Man måste ju alltid väga in den, jag vill inte sopa bort den. Det ska vara till gagn för dem här barnen. Ja där, där är en poäng.” (Skolkurator 3)

5.4 Arbetsituation

En faktor som i datamaterialet visar sig påverka samverkan är professionernas arbetsplatser och vilka varierande händelser som utspelar sig där. Inom detta tema har tre underteman identifierats: *Arbetsbelastning*, *Upplevelsen av att inget händer* och *Organisationsproblem*.

5.4.1 Arbetsbelastning

En faktor som har visat sig hämmande för samverkan är professionernas arbetsbelastning, och då främst socialsekreterarnas tunga arbetsbörda som bland annat beror på hög personalomsättning och brist på resurser. Dessa uttalanden tolkar vi som ett exempel på hur möjligheterna för fungerande samverkan i somliga fall ligger utanför de professionellas räckvidd. Detta då återkommande ekonomiska nedskärningar och hög personalomsättning försvårar möjligheterna att skapa en utvecklande arbetsmiljö där samverkan kan utvecklas och finna nya former och inriktningar.

Informanterna beskriver att arbetsbelastningen är hög och att det påverkar samverkan mellan myndigheterna eftersom det leder till tidsbrist och att socialsekreterarna ibland nedprioriterar ärenden. Skolkurator 4 upplever att socialsekreterarna är överbelastade och har en tung arbetsbörda vilket märks i samverkansprocessen. Denna belastning leder till att socialsekreterarna hamnar i pressade situationer och att samverkan därmed blir lidande:

“Det kan nog försvåra samverkan, och det är en sån faktor som vi måste leva med. [...] men jag tror att vi på skolan och på socialtjänsten har mycket att vinna i att ta sig den eventuella lilla tid som det tar för att på sikt så underlättar det att vi hjälper varandra.” (Skolkurator 4)

Informanten fortsätter att beskriva komplikationer gällande samverkan mellan flera instanser med anledning av att det är svårt att hitta tider som passar och möjligheter till att träffas: “Det är ju sådär, allas ansvar är ingens ansvar.” Skolkurator 4 upplever att det i vissa fall är svårt att få till ett samarbete. Hen beskriver hur socialtjänsten i ett flertal situationer inte kan medverka vid gemensamma möten då de på grund av sin arbetsbelastning behöver göra prioriteringar i sitt arbete, vilken hen har förståelse för. Dock beskriver informanten hur detta blir till något negativt då hen som skolkurator “inte har det där nödvändiga bollplanket” om inte socialtjänsten finns tillgänglig. Kontentan av informantens beskrivning är att det blir svårt att följa skolans uppdrag och ansvar när socialtjänsten uteblir från deras gemensamma möten. Vår tolkning är att bristen på gemensamma möten försvårar möjligheten för att

professionerna kan uppnå domänkonsensus i samverkansprocessen, utan gemensamma möten blir således samverkan mellan myndigheterna lidande. Detta eftersom professionerna inte får tillfälle att diskutera vad de vill åstadkomma i samverkan samt de arbetsområden professionerna gjort domänanspråk på. Även Skolkurator 1 uppmärksammar hur det är tydligt att socialtjänsten på grund av arbetsbelastning och stress måste göra prioriteringar i sitt arbete: “[...] de är extremt stressade, deras arbetsbelastning är ju helt fruktansvärd. Då får man prioritera det som är absolut viktigast, det har jag förståelse för.”

Skolkuratorerna lyfter fram hur socialsekreterarna befinner sig i pressade och utsatta situationer vilket resulterar i ett stressfyllt arbetsklimat. Skolkurator 3 belyser detta likt följande: “Alltså jag vet ju ungefär hur de sitter på kvällarna och de jobbar hårt. Det är inte det att vi inte gör saker, men jag tycker att vi ska göra på ett annat sätt.” Informanten nämner vid ett flertal tillfällen under intervjun hur hen inte är särskilt nöjd med samarbetet och hur något behöver förändras då situationen inte är hållbar i längden. Även socialsekreterarna har liknande upplevelser kring arbetsbelastningen. Socialsekreterare 2 beskriver hur det är personalbrist på enheten och hur det gör situationen sårbar då det blir svårt att hantera dem stressiga perioderna som ibland uppstår i arbetet. Informanten berättar att det vore bra om enhetschefen på socialtjänsten, tillsammans med rektorerna, skulle arbeta med samverkan på en högre nivå för att sedan kontakta enskild socialsekreterare vid behov. Hen tror att detta skulle avlasta socialsekreterarna från den nuvarande arbetsbördan och troligen även förbättra samverkan mellan myndigheterna.

När Skolkurator 5 beskriver problem i samverkan mellan socialtjänst och skola nämner även hen arbetsbelastningen som en orsak. Informanten upplever att socialtjänsten ibland skjuter ifrån sig ansvaret genom att lägga det på antingen ungdomen själv, vårdnadshavare eller andra instanser, vilken hen kopplar till socialtjänstens höga arbetsbelastning. Informanten fortsätter med att beskriva att en viktig förutsättning för fungerande samverkan är att skolan visar att de har möjlighet att hjälpa socialtjänsten. Genom att minska arbetsbelastningen kommer samverkan fungera bättre. Även Skolkurator 4 är inne på detta resonemang och beskriver hur hen tillsammans med sina kuratorskollegor på andra skolor diskuterar hur de kan hjälpa socialtjänsten med anledning av myndighetens höga arbetsbelastning. Hen menar att “[...] socialtjänsten skulle nog kunna använda oss mer på nått sätt, om vi jobbade lite tigare.” Vi tolkar detta som att bland annat den höga arbetsbelastningen påverkar

samverkan mellan professionerna och leder till att förutsättningar för en fungerande samverkan brister. De professionella behöver tydliggöra hur de kan bistå varandra med hjälp vilket skapar en möjlighet att kringgå dessa svårigheter och således öka möjligheterna för att domänkonsensus uppnås i samverkansprocessen (Grape, 2006).

Socialsekreterarna och skolkuratorerna ingår i samma organisatoriska fält där de arbetar gentemot liknande målgrupp. Detta fält utgörs i sin tur av flera olika verksamhetsdomäner där socialtjänst och skola samarbetar med varandra kring en konkret arbetsuppgift. Inom dessa verksamhetsdomäner kan professionerna ha skilda förutsättningar för att kunna utföra denna arbetsuppgift (Grape, 2006). Utifrån informanternas beskrivningar kring socialtjänstens tunga arbetsbelastning går det att förmoda att socialsekreterarna har sämre förutsättningar för att möjliggöra arbetet i verksamhetsdomänen. Detta påverkar med andra ord samverkan mellan myndigheterna då socialtjänstens personalbrist och dåliga resurser skapar dessa begränsade förutsättningar.

5.4.2 Upplevelsen av att inget händer

Både informanterna från skola och socialtjänst återkommer ofta till känslan av att ingenting händer när de pratar om den andra professionen. Upplevelsen av detta är starkast riktat gentemot socialsekreterarnas arbete. Informanterna beskriver hur utredningar och genomförandet av insatser tar lång tid samt att det är svårt att få till möten med varandra. Detta är något som visat sig bidra till en frustration i samarbetet mellan myndigheterna. Skolkurator 3 upplever att känslan av att ingenting händer är vanligt förekommande. Hen beskriver hur det är jobbigt att som skolkurator, där man dagligen träffar ungdomar, vara delaktig i att ingenting händer och att se ungdomar må dåligt på grund av detta:

”Vi som jobbar i skolan vill se att det händer saker, vi vill bidra till att det händer saker. Vi vill inte vara vittnen till att något står stilla där en elev kommer varje dag och talar om att ingenting har hänt. Och därför lider jag lite granna av det här.”
(Skolkurator 3)

Informanten menar att det i somliga fall tar lång tid innan det sker en åtgärd kring en ungdoms behov och att det är svårt i relationen till ungdomen då hen känner ett ansvar. Informanten beskriver sin känsla likt följande: “Det känns som ett jättesvek, och jag är en del i det sveket.”

Socialsekreterare 4 ger en annan bild av hur situationen kan upplevas. Hen beskriver hur skolan kan vara pådrivande då de tycker att socialtjänsten inte agerar. Hen förklarar hur det i många fall beror på att de inte alltid har möjlighet att informera om vad som pågår i ärenden vilket gör att det kan upplevas som att socialtjänsten inte gör något. Socialsekreterare 4 menar att:

”Det blir en väldig frustration från skolan och de ligger på och tycker att vi inte gör någonting men vi kan inte förklara för dem att det inte handlar om att vi inte gör någonting, utan snarare att vi inte kan göra någonting. Det är ju mer kanske en frustration som blir i min yrkesroll.” (Socialsekreterare 4)

Samma informant beskriver hur det kan bli ett missförstånd i uppfattningen av att socialtjänsten inte gör något:

“[...] också den här upplevelsen av att vi inte gjort någonting fast man gång på gång försöker förklara att även om det är tråkigt hur situationen ser ut så är det ändå inte tillräckligt för att vi ska kunna tvinga, utan vi kan bara fortsätta att försöka motivera. Det blir det så att vi nästan får skulden för det, för situation, fast man försöker så gott man kan och då skär det sig lite i samarbetet tyvärr.” (Socialsekreterare 4)

Detta är något som även flera andra socialsekreterare nämner under sina intervjuer, att det kan vara svårt för skolkuratorerna att veta vad som händer och att de då får upplevelsen av att ingenting sker. Socialsekreterare 1 menar att de inte kan tydliggöra för varje moment i utredningsprocessen till skolan då socialtjänsten inte har rätt att göra detta. Hen förmodar att detta kan vara en bidragande faktor till skolkuratorernas upplevelser och frustration.

Dock anser somliga socialsekreterare att upplevelsen av att ingenting händer även gäller gentemot skolan. Socialsekreterare 3 beskriver hur hen i vissa ärenden upplever att skolan inte agerar eller att det tar lång tid innan de gör det. Hen upplever att det ibland kan ta lång tid innan ungdomarna får stöttning i skolan i form av exempelvis pedagogiska insatser. Informanten beskriver även hur det kan uppstå konflikter kring vem som ska sätta in stöd eller vad för typ av stöd som ska sättas in, vilket leder till att det tar längre tid och att ungdomen således hamnar i kläm. Sammantaget upplever Socialsekreterare 3 att samverkan fungerar bra men att det alltid går att förbättra samarbetet:

“Det är inte kul om man tänker på barnet, när det tar så lång tid och det kanske går flera år när de har problem som man ser är skolrelaterade. Att det tar sån lång tid innan de kan få hjälp.” (Socialsekreterare 3)

Upplevelserna som informanterna har kring detta undertema kan förstås med hjälp av nyinstitutionalismens begrepp domänanspråk (Grape, 2006). Skolkuratorerna och socialsekreterarna har skilda förutsättningar och logiker när de möts för att samverka i en specifik verksamhetsdomän. Professionerna gör anspråk på olika verksamhetsdomäner inom det organisatoriska fältet, alltså gör anspråk på dem arbetsuppgifter som de anser sig vara mest lämpade att utföra. I relation till studien innebär det att socialtjänsten har gjort domänanspråk på verksamhetsdomänen som utgörs av insatsbedömningar och utredning, detta då de anser sig ha den kunskap och de verktyg som krävs för att utföra denna uppgift. När skolkuratorerna sedan ifrågasätter socialsekreterarnas effektivitet och arbetssätt, likt resultatet ovan visar, kan det upplevas som att de gör intrång på den andra professionens verksamhetsdomän. Med andra ord kan detta uppfattas som att professionerna ifrågasätter varandras förmågor att utföra sin del av arbetet på ett lämpligt sätt. Om professionerna ifrågasätter varandras arbete och förmågor kan det leda till konflikter kring arbetet samt en frustration som kan antas hämma samverkan mellan skolkuratorerna och socialsekreterarna. Enligt Grape (2006) leder konflikter och svårigheter i samverkansprocessen i många fall till domänkonflikt, vilket kan antas ske i detta fall när informanterna ifrågasätter varandras arbete inom verksamhetsdomänen.

5.4.3 Organisationsproblem

Informanterna kommer vid ett flertal tillfällen in på hur organisationernas uppbyggnad och de olika organisationstillhörigheterna påverkar samverkansprocessen. I relation till detta tema nämner majoriteten av informanterna att organisationerna och dess strukturella uppbyggnad främst upplevs som en hämmande faktor i samverkan.

Socialsekreterare 1 beskriver hur socialtjänsten kan uppfattas som en omfattande organisation och hur det leder till svårigheter kring att veta vilken person som ska kontaktas. Hen menar att det är viktigt att det finns etablerade kontaktvägar mellan socialsekreterare och skolkuratorer så att båda professionerna vet vilken person de ska kontakta vid samverkan. Hen berättar om ett ärende där samverkan fungerade bra tack vare kontakten mellan Socialsekreterare 1 och skolkuratoren:

“Det har väl varit framförallt att det finns en kontinuitet i att vi har kontakt, att vi har etablerade kontaktvägar, vi vet vem vi ska prata med och det tror jag också att den här skolkuratoren har upplevt som bra tänker jag, att veta exakt vem man ska ringa, vem som är ansvarig handläggare.” (Socialsekreterare 1)

Även Skolkurator 1 beskriver vikten av att enkelt kunna komma i kontakt med socialtjänsten. Hen menar att det skulle underlätta om det fanns ett specifikt telefonnummer som skolan kan ringa när de vill komma i kontakt med socialsekreterarna. Hen beskriver att socialtjänsten kan upplevas som en omfattande myndighet och därmed vore det positivt för samarbetet om det fanns en tydlig kontaktperson hos socialtjänsten dit skolkuratorerna kan vända sig när de är i behov av kontakt.

Om organisationsstrukturen upplevs som omfattande och komplicerad blir den till en hämmande faktor för samarbetet mellan myndigheterna. Somliga skolkuratorer beskriver hur de organisationsmässigt upplever att det är enkelt att komma i kontakt med socialtjänsten medan vissa beskriver det som mer problematiskt. Flertalet av informanterna upplever att organisationen påverkar deras arbete och att de ständiga omorganisationerna hämmar samverkan. Detta då det skapar förvirring och konflikter kring vem som har ansvar för de olika områdena och arbetsuppgifterna. Skolkurator 5 beskriver en känsla av frustration över organisationsstrukturen och hur det är svårt att påverka vissa moment i samverkansprocessen på grund av detta: “Det är ganska frustrerande. Man kan inte göra så mycket åt det på den här nivån, det är något slags strukturellt problem som behövs ordnas på en annan nivå tänker jag.”

Citatet ovan belyser hur organisationen och dess struktur utgör en betydande del i huruvida resultatet av samverkansprocessen leder till antingen domänkonflikt eller domänkonsensus, alltså om samverkan fungerar bra eller dåligt mellan myndigheterna (Grape, 2006). Det Skolkurator 5 beskriver kan tolkas som att en domänkonflikt bland annat kan uppstå utifrån hur en myndighet är organiserad. Detta då en omorganisation kan leda till att ansvarsområdena blir otydliga och att de professionella således inte vet vilket område eller arbetsuppgift de ska göra domänanspråk på. Om domänkonsensus ska kunna uppnås menar informanterna att det behövs en tydlighet och etablerade kontaktvägar mellan myndigheterna. Detta eftersom att organisationerna kan upplevas som omfattande och att de professionella inom dessa organisationer i somliga fall kan vara svåra att komma i kontakt med. Sammantaget utifrån det informanterna uttrycker kan det antas att organisationen utgör en

stor del av hur möjligheterna för samverkan ser ut. Det är således inte enbart informanternas egna beteenden, viljor och synsätt som påverkar utan det finns även bakomliggande strukturella intressen som styr samverkansprocessen.

6. Avslutande diskussion

Detta kapitel inleds med en sammanfattning av studiens resultat kopplat till syfte och frågeställningar. Vidare kommer vi diskutera studiens resultat och analys i relation till tidigare forskning, teori och metod. Avslutningsvis redogörs slutsatser och praktiska implikationer för socialt arbete.

6.1 Summering av resultat

I detta avsnitt presenteras en summering av resultatet utifrån studiens syfte och frågeställningar. Syftet med denna studie är att undersöka hur socialsekreterare på socialtjänstens ungdomsenheter och skolkuratorer på högstadieskolor upplever att samverkan fungerar mellan myndigheterna.

Studiens första frågeställning behandlar hur socialsekreterare och skolkuratorer beskriver samverkan mellan deras respektive myndigheter. Resultatet indikerar att informanterna har delade upplevelser av samverkan mellan myndigheterna. Det fanns ett påtagligt missnöje med den brist på samverkan som ibland blir ett faktum, samtidigt som somliga informanter upplevde att det i enskilda fall fanns faktorer i samverkan som fungerar bra. Både socialsekreterarna och skolkuratorerna ansåg att myndigheterna behöver arbeta strategiskt för en bättre samverkan eftersom det utgör en viktig del i deras arbete med ungdomar. Trots att vilja och engagemang finns bland informanterna föreligger det flertalet faktorer som gör samverkan problematisk och komplex. Sammantaget uttryckte socialsekreterarna och skolkuratorerna att samverkan behöver förbättras på ett flertal områden.

Studiens andra frågeställning behandlar vilka främjande och hämmande faktorer som kan identifieras av socialsekreterare och skolkuratorer i deras samverkan med varandra. Resultatet indikerar att när de professionella har *goda relationer* främjar det deras samverkan. Samverkan fungerade bättre när de professionella var i kontakt med samma person och kunde utveckla en relation. Utöver detta ansågs *engagemang* och *intresse* för att samverka vara främjande faktorer. En annan faktor som informanterna ansåg främja samverkan var *gemensamma möten*, med anledning av att träffas personligen underlättar samarbetet och informationsutbytet. Informanterna nämnde även *tydlighet* kring professionernas ansvarsområden som en främjande faktor för samverkan. Även *erfarenhet av att arbeta inom*

den andra myndigheten ansågs vara främjande eftersom det ger en inblick och därmed större förståelse för den andra verksamheten.

Vidare visar resultatet på flertalet faktorer som socialsekreterare och skolkuratorer anser hämmande för samverkan. En av dessa är socialtjänstens *arbetsbelastning* vilket hämmar samverkan eftersom den höga arbetsbelastningen leder till tidsbrist. Den ökade arbetsbelastningen kan i sig förstås som ett resultat av ökad personalomsättning. Även *omorganisationer* upplevdes som hämmande då dessa bidrar till otydlig ansvarsfördelning mellan professionerna. Professionernas *skilda synsätt* upplevdes främst som en hämmande faktor för samverkan och *bristen på kunskap* om dem skilda synsätten skapar höga *förväntningar* på vad den andra myndigheten kan åstadkomma i samverkansprocessen. Dessa förväntningar bidrog till missnöje och frustration hos informanterna samt skapade konflikter. *Relationen till ungdomen och dess vårdnadshavare* är viktig i samarbetet, samtidigt som det kan upplevas som en hämmande faktor. Detta då det kan uppfattas som att skolkuratorerna prioriterar relationen med ungdomen och dess vårdnadshavare före anmälningsplikten eftersom det kan finnas en rädsla för att hamna i konflikt.

Studiens tredje frågeställning undersöker vilken betydelse Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) har för myndigheternas samverkan. Informanterna ansåg att sekretessen har en viktig roll då den värnar om *ungdomens integritet* och utgör ett skydd. Informanterna beskrev hur *samtycke* från vårdnadshavare och/eller ungdom är en viktig del för att kunna uppnå en fungerande samverkan. När samtycke inte gavs utgjorde sekretessen ett hinder i samverkan kring ungdomen. Informanterna menade att sekretessen begränsar informationsutbytet mellan myndigheterna eftersom socialsekreterarna har en strängare sekretess, vilket skapade en frustration.

6.2 Diskussion av relationen mellan resultat och tidigare forskning

Denna studie behandlar socialsekreterares och skolkuratorers upplevelser av samverkan med varandra. Det finns begränsad tidigare forskning kring specifikt socialsekreterares och skolkuratorers samverkan med varandra, vilket denna studie avsåg bidra med. Vårt datamaterial får stöd i tidigare forskning inom ett flertal områden och nedan presenteras den tidigare forskning som till viss del överensstämmer med studiens resultat.

Blomqvist (2012) nämner i likhet med uttalanden från våra informanter att goda relationer mellan dem professionella och tydlighet i professionernas uppdrag och ansvarsområden är viktigt för en fungerande samverkan. Hon menar att detta bidrar till ett gemensamt synsätt kring attityder, normer och arbetsmetoder, vilket i sin tur främjar samarbetet. Hesjedal, Hetland och Iversen (2013) skriver om främjande faktorer och de fann att de professionellas engagemang och inställning till samverkan är betydande för slutresultatet av samarbetet. Detta är även framträdande i vår studie där informanternas uttalanden indikerar att ett gemensamt synsätt är av betydelse för utfallet av samverkansprocessen. Vår data antyder att så länge som professionerna utgår från skilda synsätt tenderar de att glida isär i deras samverkan. Även om de professionella har olika arbetssätt och förutsättningar behöver de därmed enas i samverkan, vilket enligt våra informanter görs genom goda relationer och en positiv inställning till samarbetet.

Likt det informanterna uttryckte framkommer det i tidigare forskning att skolans och socialtjänstens skilda arbetssätt bidrar till svårigheter i samverkan. Skola och socialtjänst utgår från olika lagstiftningar och är olika verksamheter med skilda synsätt (Germundsson, 2011). Även Johansson (2011) belyser detta och menar att professionernas skilda institutionella logiker påverkar samverkan mellan de professionella. I vårt resultat framkommer det att socialsekreterarna har en strängare sekretess än skolkuratorerna vilket har visat sig skapa en spänning mellan de professionella. Denna spänning grundar sig i en skillnad mellan deras institutionella logiker där socialtjänstens logik får företräde då deras sekretess är strängare. Johansson (2011) har uppmärksammat liknande tendenser när de professionella möts för att samverka. Hon menar att det i många fall kan uppstå konflikter i samverkansprocessen när en professions logik får tolkningsföreträde.

Timonen-Kallio, Hämäläinen och Laukkanen (2016) har uppmärksammat liknande faktorer som våra informanter kring vad som påverkar samverkan. De menar att det finns orealistiska förväntningar på den andra professionen samt svårigheter i arbetsfördelningen mellan myndigheterna, vilket hämmar samverkan. Vidare nämner de att hög arbetsbelastning hämmar samverkan och leder till en tidsbrist, vilket även våra informanter belyste. I relation till arbetssituationen är även strukturella problem inom organisationen och brist på resurser ett uppmärksammat problem av både våra informanter och tidigare forskning (Farmakopoulou, 2002). Trots att vår studie behandlar ett annat urval upplever även våra

informerar att strukturella beslut och organisationsstrukturer till viss del styr deras agerande i samverkansprocessen, vilket i sin tur försvårar möjligheterna till att uppnå en fungerande samverkan.

I koppling till vår studies avsnitt om sekretess och samverkan visar tidigare forskning till viss del på liknande resultat. Frost, Robinson och Anning (2005) beskriver sekretessen som en faktor som påverkar samverkan, vilket även uppmärksammades i vårt material. Även Timonen-Kallio, Hämäläinen och Laukkanen (2016) belyser att sekretessen i somliga fall kan upplevas som ett hinder för dem professionella. Forskningen visar hur de professionella kan uppleva en svårighet i hur de ska förhålla sig till sekretessen när de samverkar med andra myndigheter, vilket även våra informanter upplevde. En av skolkuratorerna i vår studie nämnde hur hen upplever att det finns en rädsla och försiktighet hos socialsekreterarna i koppling till sekretessen. Detta är något som även Blomqvist (2012) nämner i sin avhandling och menar att sekretessen kan upplevas som omfattande och svår. Professionerna saknar kunskap om den egna och den andra verksamhetens ramverk vilket leder till en försiktighet rörande sekretess. Dock visar vår studie inte enbart på hämmande aspekter med sekretessen utan informanterna uppmärksammar även hur sekretessen har en viktig roll i samverkan genom att den värnar om ungdomens integritet.

6.3 Diskussion av relationen mellan analys och teori

Vi har använt den nyinstitutionella organisationsteorin för att tolka och analysera vårt material. Resultatet i denna studie har inte påverkats av den teoretiska utgångspunkten då det är studiens syfte och frågeställningar som har genomsyrat studiens alla moment. Vi fokuserade därmed på informanternas upplevelser och lät inte nyinstitutionalismen styra. Nyinstitutionalismen har bidragit med en djupare förståelse för informanternas upplevelser. Den har även varit användbar för att förstå interaktionen mellan dem professionella inom dessa två skilda organisationer samt deras samverkan med varandra inom det organisatoriska fältet. Detta genom att synliggöra dem spänningsförhållanden som finns mellan de professionella och deras skilda synsätt, vilket i sin tur begränsar möjligheterna för samverkan.

Med hjälp av dem teoretiska begreppen har vi fått insikt och förståelse för hur de främjande och hämmande faktorerna är relaterade till varandra och hur dessa faktorer påverkar samverkan mellan socialsekreterare och skolkuratorer. Begreppen domänkonsensus och

domänkonflikt har bidragit med en förståelse för hur dessa faktorer kan bidra till huruvida samverkan upplevs som fungerande eller inte av dem professionella. När myndigheterna gör liknande domänanspråk och det finns en otydlig struktur kring verksamhetsdomänen kan det med andra ord tänkas leda till domänkonflikt (Grape, 2006). Detta kan bland annat förstås genom det informanterna ger uttryck för kring delade ansvarsområden och vikten av att respektera och inte ifrågasätta varandras arbete i verksamhetsdomänen. Trots att det finns svårigheter i samverkansprocessen upplever vi ändå att informanterna har en vilja och ett engagemang för att uppnå domänkonsensus, att uppnå en fungerande samverkan mellan myndigheterna är därmed något som båda professionerna strävar efter. Det teoretiska begreppet institutionella logiker har bidragit med förståelse för hur myndigheternas skilda ramverk, synsätt och förutsättningar påverkar samarbetet, detta genom att det har visat sig vara styrande i hur professionerna utformar sina arbetsrutiner. Det är således viktigt att notera att konflikterna mellan de professionella inte beror på individuella brister och svagheter utan snarare på beslut som fattas på en högre nivå. Den nyinstitutionella organisationsteorin har således bidragit med en djupare teoretisk förståelse för vårt insamlade material.

Vi anser att nyinstitutionalismen har varit användbar för att analysera professionernas upplevelser av samverkan eftersom den går att använda ur både ett individ- och organisationsperspektiv. Detta har varit av betydelse i denna studie eftersom den behandlar professionella som tillhör två skilda organisationer, de professionella utgörs av socialsekreterare och skolkuratorer vilka är verksamma i organisationerna socialtjänst respektive skola. Organisationerna kan inte verka utan de professionella individer som agerar i dem vilket gör att organisationerna formas av deras tankar, handlingar och känslor och därför går det att applicera ett individperspektiv. Organisationsperspektivet utmärks genom att informanternas upplevelser av samverkan är tydligt kopplade till dem organisatoriska förhållandena och organisationernas strukturella uppbyggnad.

6.4 Diskussion av relationen mellan resultat och metod

Genom att använda kvalitativ metod i form av intervjuer har vi fått tillgång till socialsekreterarnas och skolkuratorernas levda erfarenheter och upplevelser. Med en annan datainsamlingsmetod hade studien troligtvis fått ett annat resultat. Om vi hade använt oss av en enkätundersökning hade en större population kunnat undersökas, dock hade informanterna inte kunnat utveckla sina svar i den mån som blev möjligt under intervjuerna. Om vi hade

utgått från en intervjuguide med slutna frågor under intervjuerna och inte tillåtit informanterna att tala fritt kring ämnet, hade informanternas uttalanden inte varit lika innehållsrika som de blev med semistrukturerade frågor.

Den fenomenologiska ansatsen har lämpat sig väl i denna studie då fokus har legat på att få en förståelse för informanternas livsvärld. Vi har under studiens gång intagit en roll som lyssnare där vi medvetet strävat efter att ha informanternas upplevelser i centrum. Med semistrukturerade intervjufrågor gavs informanterna utrymme att uttrycka sig nyanserat kring sina upplevelser och även möjlighet att dela med sig av sina känslor. Under intervjuens gång förekom det att informanterna skiftade mellan de olika temana och vi lade märke till att när informanterna tilläts att tala fritt och själva bestämma upplägget av intervjuerna blev utsagorna fylligare. Till följd av detta blev det en utmaning för oss att inte missa något tema eftersom det var av betydelse att alla teman berördes under samtliga intervjuer. Eftersom vi var två personer som utförde intervjuerna minimerades risken att missa något tema. I analysen har vi uppmärksammat gemensamma mönster som informanterna ger uttryck för i sina uttalanden. Dessa mönster visar sig i informanternas liknande upplevelser av samverkansprocessen samt deras utsagor. Vidare användes meningskoncentrering som analysmetod för att identifiera liknande upplevelser och mönster hos informanterna, vilket sedan blev till teman i studiens resultat- och analyskapitel.

Med utgångspunkt i en kvalitativ ansats är det viktigt att komma ihåg att resultatets giltighet gäller för informanterna i den sociala kontext intervjusituationen ägde rum. Således finns det begränsningar med en kvalitativ ansats sett utifrån att resultatet inte är generaliserbart för andra socialsekreterare och skolkuratorer. Det som redovisas i studien är informanternas subjektiva upplevelser och deras uttalanden utgör därmed ingen objektiv sanning. Dock lämpar det sig väl i denna studie där vi ämnar undersöka hur socialsekreterare på socialtjänstens ungdomsenheter och skolkuratorer på högstadieskolor upplever att samverkan fungerar mellan myndigheterna, alltså deras subjektiva upplevelser.

6.5 Slutsatser och praktiska implikationer

Utifrån informanternas uttalanden kan vi konstatera att socialsekreterare och skolkuratorer upplever att samverkan behöver förbättras. Av informanternas känslostarka uttalanden och upplevelser innehållande exempelvis engagemang, frustration och missnöje framgick det att

de hade intresse och vilja att få till en fungerande samverkan. Informanterna ansåg att det är flertal förhållanden som påverkar deras samverkan och de påtalade både hämmande och främjande faktorer. Sekretessen visade sig vara starkt styrande i samverkansprocessen då den utgör grunden i möjligheterna för informationsutbyte mellan de professionella, vilket är en viktig del av samarbetet.

Resultatet visar hur samverkan mellan socialsekreterare och skolkuratorer ibland är problematisk och komplex. Det finns således ett behov av fortsatt forskning kring denna process och de faktorer som påverkar. Det vore intressant att i en större omfattning undersöka detta ämne genom att undersöka flera former av strategiskt samarbete, genom exempelvis ett större urval. Utöver detta hade det varit intressant att applicera ett klientperspektiv på denna typ av studie. Klienterna utgör en central del i myndigheternas samverkan samtidigt som de inte aktivt medverkar i processen, deras uppfattning av samverkan kan således tänkas skilja sig från professionernas egna upplevelser av samverkan.

Avseende praktiska implikationer för socialt arbete är vår förhoppning att denna studie kan bidra till en diskussion för andra samverkansgrupper kring samverkansprocessen och dess olika delar. Resultatet kan inte generaliseras att gälla utöver dem berörda, dock kan det finnas en viss igenkänningsgrad för andra socialsekreterare och skolkuratorer. Vi ställer därmed vår förhoppning till att socialsekreterare och skolkuratorer kan reflektera över dem aspekter som framkommit i studiens resultat.

Referenslista

- Blomqvist, C. (2012). *Samarbete med förhinder: Om samarbete mellan BUP, socialtjänst, skola och familj* (Doktorsavhandling, Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet, 4). Hämtad från: https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/29248/1/gupea_2077_29248_1.pdf
- Bolin, A. (2011). *Shifting subordination - Co-located interprofessional collaboration between teachers and social workers* (Doktorsavhandling, Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet, 2). Hämtad från: http://www.utbildning.gu.se/infoglueCalendar/digitalAssets/1773360388_BifogadFilAnette_Bolin.avhandling.pdf
- Bronstein, L. R. (2002). Index of interdisciplinary collaboration. *Social Work Research*, 26(2), s. 113–123. doi:10.1093/swr/26.2.113
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2. uppl.). Malmö: Liber.
- Farmakopoulou, N. (2002). What lies underneath? An inter-organizational analysis of collaboration between education and social work. *The British Journal of Social Work*, 32(8), 1051-1066. doi:10.1093/bjsw/32.8.1051.
- Frost, N., Robinson, M. & Anning, A. (2005) Social workers in multidisciplinary teams: issues and dilemmas for professional practice Authors. *Child and family - social work*, 10, 187-196. doi: 10.1111/j.1365-2206.2005.00370.x
- Germundsson, P. (2011) *Lärare, socialsekreterare och barn som far illa: Om sociala representationer och interprofessionell samverkan* (Doktorsavhandling, Hälsoakademin, Örebro universitet). Hämtad från: <http://www.divaportal.org/smash/get/diva2:399705/FULLTEXT01.pdf>
- Glad, J. (2006) Co-operation in a child welfare case: a comparative cross-national vignette study. *European Journal of Social Work*, 9:2, 223-240. doi: 10.1080/13691450600723187
- Grape, O. (2006). Domänkonsensus eller domänkonflikt? I Grape, O; Blom, B & Johansson, R (Red.) *Organisation och omvärld - nyinstitutionell analys av människobehandlande organisationer* (1. uppl., s. 47–72). Lund: Studentlitteratur.

- Hesjedal, E., Hetland, H., & Iversen, A. C. (2013). Interprofessional collaboration: Self-reported successful collaboration by teachers and social workers in multidisciplinary teams: Interprofessional collaboration. *Child & Family Social Work*, 20(4), 437–445. doi:10.1111/cfs.12093
- Hjortsjö, M. (2006). *Med samarbete i sikte: Om samordnade insatser och samlokaliserade familjecentraler* (Doktorsavhandling, Lunds universitet, Socialhögskolan, Lund Dissertations in Social Work 22). Hämtad från: <http://portal.research.lu.se/portal/files/4850756/26621.pdf>
- Howell, K. E. (2013). *An introduction to the philosophy of methodology* (1. uppl.). London; Los Angeles; SAGE.
- Johansson, R. (2006). Nyinstitutionell organisationsteori - Från sociologi i USA till socialt arbete i Sverige. I Grape, O; Blom, B & Johansson, R (Red.) *Organisation och omvärld - nyinstitutionell analys av människobehandlande organisationer* (1. uppl., s. 17–46). Lund: studentlitteratur.
- Johansson, R & Grape, O. (2006). Ytterligare en svensk nyinstitutionalism. I Grape, O; Blom, B & Johansson, R (Red.) *Organisation och omvärld - nyinstitutionell analys av människobehandlande organisationer* (1. uppl., s.203–218). Lund: studentlitteratur.
- Johansson, S. (2011). Rättssociologiska institutionen, Socialhögskolan, Lunds universitet, Samhällsvetenskapliga fakulteten. Juridifiering som institutionell förändring. Om mötet mellan straffrätt och socialrätt vid interorganisatorisk samverkan. *Retfærd: Nordisk juridisk tidskrift*, 34:4(135), 38–59.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun* (3. uppl.). Lund: Studentlitteratur.
- Meyer, J. W., Rowan, B. (1977). Institutionalized organizations: Formal structure as myth and ceremony. *American Journal of Sociology*, 83(2), 340–363. doi:10.1086/226550
- Padgett, K.D. (2008). *Qualitative methods in social work research* (2. Uppl.). Los Angeles, Calif: Sage Publications.
- Rose, J. (2011). Dilemmas of Inter-Professional Collaboration: Can they be Resolved? *Children & Society*, 25, 151–163. doi:10.1111/j.1099-0860.2009.00268.x
- SFS 1986:223. *Förvaltningslag*. Stockholm: Justitiedepartementet. Hämtad 2017-05-15, från http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forvaltningslag-1986223_sfs-1986-223

SFS 2009:400. *Offentlighets- och sekretesslag*. Stockholm: Justitiedepartementet. Hämtad 2017-05-15, från http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/offentlighets--och-sekretesslag-2009400_sfs-2009-400

Socialstyrelsen (2004). *Anmälningsskyldighet om missförhållanden som rör barn* (Artikelnummer: 2004-101-1).
http://www.barnintro.se/Kap4/Anmalningsskyldighet_om_missforhallanden_som_ror_barn.pdf Hämtad: 2017-05-09

Socialstyrelsen (2013). *Samverka för barns bästa – en vägledning om barns behov av insatser från flera aktörer* (Artikelnummer: 2013-8-1).
<http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2013/2013-8-1> Hämtad: 2017-01-25

Timonen-Kallio, E., Härmäläinen, J. & Laukkanen, E. (2016). Interprofessional Collaboration in Finnish Residential Child Care: Challenges in Incorporating and Sharing Expertise Between the Child Protection and Health Care Systems. *Child care in practice*. doi: 10.1080/13575279.2016.1158153

Vetenskapsrådet (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Widmark, C., Sandahl, C., Piuva, K., Bergman, D. (2011). Barriers to collaboration between health care, social services and schools. *International Journal of Integrated Care*, 11(3), e124. doi:10.5334/ijic.653

Wiklund, S. (2006). United we stand? Collaboration as a means for identifying children and adolescents at risk. *International journal of social welfare* 2007,16, 202–211. doi:10.1111/j.1468-2397.2006.00474.x

Bilaga 1

Förfrågan om deltagande i studie

Uppsala Universitet,

Sociologiska institutionen, Socionomprogrammet

Till: XXX

En förfrågan om deltagande i studie

Hej!

Vi är två socionomstudenter som nu ska påbörja vårt examensarbete på 15 högskolepoäng vid Sociologiska institutionen vid Uppsala Universitet. I examensarbetet undersöker vi hur socialsekreterare på socialtjänstens ungdomsenheter och skolkuratorer på högstadieskolor ser och upplever att samverkan fungerar myndigheterna emellan. Detta särskilt med avseende på hinder och möjligheter samt Offentlighets- och sekretesslagens betydelse i samverkan. Genom studien hoppas vi kunna utveckla kunskaper om samverkan mellan skola och socialtjänst. Sådana kunskaper anser vi är viktiga för oss som framtida socionomer samt för andra som arbetar inom skola och socialtjänst.

Du tillfrågas därför, som rektor/enhetschef på XXX, om tillstånd till att intervjua kurator/socialsekreterare XXX. Intervjuerna planeras att genomföras v. 15–17, eller närliggande veckor om det passar bättre för er. Dessa intervjuer planeras att pågå i cirka 30–45 minuter. Deltagandet är naturligtvis frivilligt och kan när som helst utan särskild förvarning och förklaring avbrytas. Det insamlade materialet kommer att förvaras så att endast vi och handledare kommer åt det under arbetets gång. Materialet kommer att avidentifieras. Särskilt samtycke kommer att inhämtas från samtliga inblandade personer. I de fall någon person inte samtycker till deltagande i studien, kommer data inte insamlas från kommunikation där denne är närvarande.

Vid frågor vänligen kontakta oss eller ansvarig uppsatshandledare Susanne Gustafsson.

E-post: XXX

Uppsala den XXX

Med vänliga hälsningar,

Malin Helles och Maja Klang, Mobilnummer: XXX, Mail: XXX

Bilaga 2

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor

Vilken utbildning har du?

När tog du examen?

Hur länge har du jobbat på din nuvarande arbetsplats?

Vad ingår i dina arbetsuppgifter? (kortfattat)

Samverkan

1. Kan du berätta om *när* du samverkar med skolkuratorer/socialsekreterare?
2. Kan du ge exempel på *hur* ni samverkar med varandra?
3. Hur upplever du att samverkan fungerar mellan socialtjänst och skolkuratorer?

Främjande/Hämmande faktorer för samverkan

4. Vad upplever du fungerar bra när du samverkar med socialsekreterare/skolkuratorer?
5. Kan du berätta om en händelse när samverkan har fungerat bra?

-Har du några fler exempel?

-I ditt exempel som du berättade, vad tror du var anledningen till att samverkan fungerade?

6. Vad upplever du fungerar dåligt/mindre bra när du samverkar med socialsekreterare/skolkuratorer?

7. Kan du berätta om en händelse då du upplevt problem i samverkan med socialsekreterare/skolkuratorer?

-Hur kändes det då?

-I ditt exempel som du berättade, vad tror du var anledningen till att samverkan fungerade dåligt/mindre bra?

Sekretess

8. Upplever du att sekretessen påverkar ditt samarbete med socialsekreterare/skolkuratorer? I så fall hur?

9. Kan du ge exempel på när sekretessen har utgjort ett hinder vid samverkan med socialsekreterare/skolkuratorer?

10. Vad upplever du är positivt med sekretessen i samverkan mellan socialsekreterare och skolkuratorer? /Vad ser du som är positivt med sekretessen i samverkan mellan socialsekreterare och skolkuratorer?

Avslutande frågor:

11. Har du något du vill tillägga som vi inte har tagit upp?

Bilaga 3

UPPSALA UNIVERSITET

Samtyckesblankett

-Jag har förstått syftet med studien och är medveten om vad min medverkan i studien innebär.

-Jag kan självständigt bestämma över mitt deltagande vilket också innebär att jag kan avbryta min medverkan när som helst och utan att motivera varför.

-Jag ger mitt samtycke till att studenterna, dock inga andra personer, endast får använda materialet till uppsatsen.

Uppsala den:

Underskrift:

Namnförtydligande: